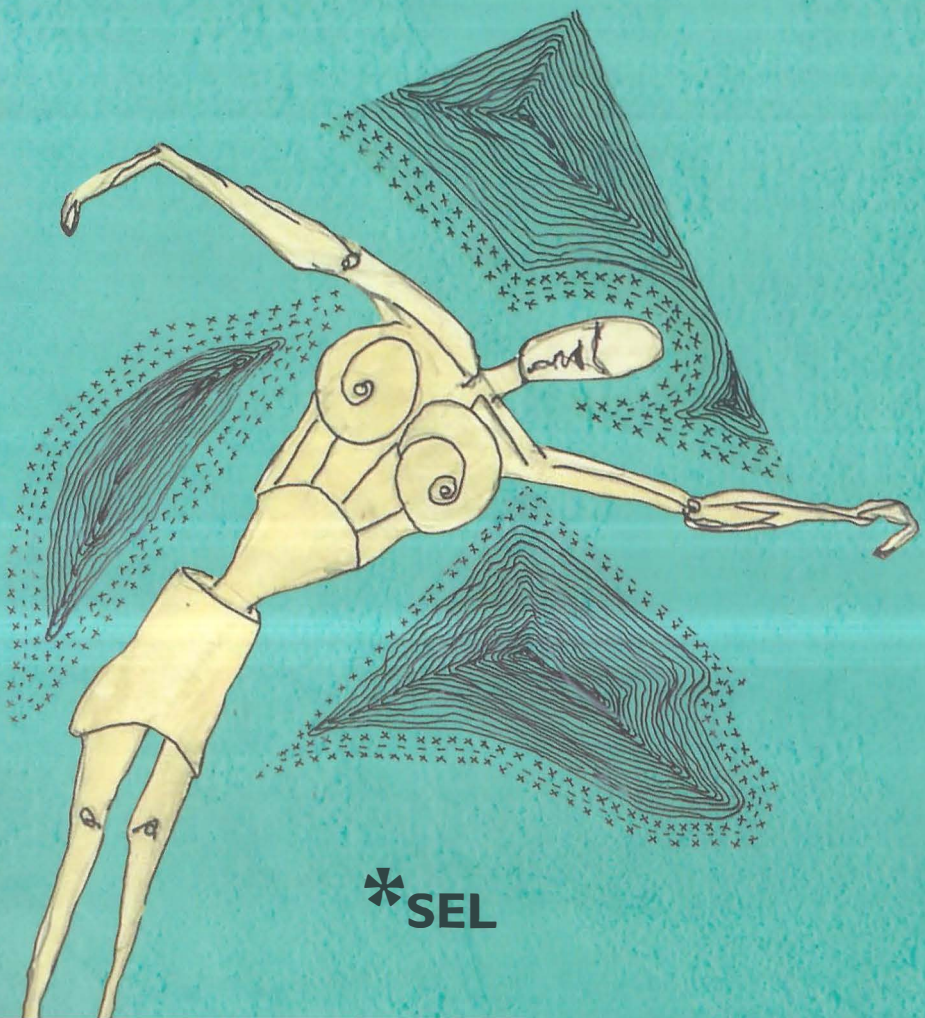
Richard Brautigan

Talihsiz Bir Kadın*

Türkçesi: Sanem Erdem

*SEL

Richard Brautigan • Talihsiz Bir Kadın *

TALİHSİZ BİR KADIN*

RICHARD GARY BRAUTIGAN, (1935-1984) ABD'li öykücü, şair ve roman yazarı. Beat Kuşağı'nın Kuzeybatılılar diye adlandırılan kolunun parçası olan Brautigan, bu akımın son temsilcilerinden sayılır. Otobiyografik arka planlara sahip eserleri ironi, kara mizah ve Amerikan alt-kültüründen unsurlar taşır. 1955'te bir karakolunun camına tuğla attığı için gözaltına alınır. Davranışlarından şüphelenen polisler tarafından gönderildiği Oregon Eyalet Hastanesi'nde paranoyak-şizofren teşhisi konması ve elektroşok tedavisi uygulanması yaşamının dönüm noktalarından biridir.

1957'de yayınlanan ilk şiir kitabı *Return of the Rivers*'ı üç şiir kitabı daha izler. 1964'te ilk romanı olan *A Confederate General of Big Sur* yayınlanır. *Amerika'da Alabalık Avı* (1967) ve *Karpuz Şekerinde* (1968) kitaplarıyla Japonya ve ABD'de tanınırlık kazanan Brautigan, 1972'de Montana'ya taşınır. 1982'de yayınladığı son romanı *Yani Rüzgâr Her Şeyi Alıp Götürmeyecek*'in (çev. Bülent Doğan, 2018) ardından 1984'te intihar ederek yaşamına son verir.

Brautigan'ın intiharından bir yıl önce tamamlanan fakat basılmayan *Talihsiz Bir Kadın* (çev. Sanem Erdem, 2019) yazarın kızı Ianthe Brautigan'ın kararıyla, ilk olarak 1994 yılında Fransa'da daha sonra 2000 yılında ABD'de yayınlanmıştır.

Yazarın *Tokyo-Montana Ekspresi* (1980) ve *Kürtaj* (1981) adlı eserleri de yayın programımızdadır.

*SEL YAYINCILIK
Kuloğlu Mahallesi, Turnacıbaşı Caddesi,
No: 17, Beyoğlu – İstanbul
Tel. (0212) 516 96 85

http://www.selyayincilik.com
E-mail: halklailiskiler@selyayincilik.com

SATIŞ – DAĞITIM:
Çatalçeşme Sokak, No: 19/1
Cağaloğlu – İstanbul
E-mail: siparis@selyayincilik.com
Tel. (0212) 522 96 72 Faks: (0212) 516 97 26

*SEL YAYINCILIK: 973
ISBN 978-975-570-984-0

TALİHSİZ BİR KADIN
Richard Brautigan
Roman

Türkçesi: Sanem Erdem

Özgün Adı:
An Unfortunate Woman

© Ianthe Brautigan Swensen, 1994, 2000
© Sarah Lazin Books ve Anatolialit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla Sel Yayıncılık, 2017

Genel Yayın Yönetmeni: İrfan Sancı
Editör: Yunus Çetin
Yayına hazırlayan: Sanem Işıl Aytuğ
Kapak görseli ve tasarım: Aslı Sezer, "ne yapıyorsun, ne yapardın", karışık teknik, 2016
Sayfa tasarım: Seda Şahin

Birinci Baskı: Mayıs, 2019

Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaası
Fatih Sanayi Sitesi, 12/197-203
Topkapı-İstanbul, 567 80 03

Sertifika No: 11931

Richard Brautigan

Talihsiz Bir Kadın

Türkçesi: Sanem Erdem

Roman

İphigenia
Bundan böyle başka bir evde mi yaşayacağım peki?

Agamemnon
Bunları konuşmayalım,
küçük kızlar böyle şeyleri bilmemeli.

İphigenia
Troya'da işlerini yoluna koyar koymaz geri dön baba.

EURİPİDES
*İphigenia Aulis'te**

* Euripides, *İphigenia Aulis'te*, çev. Ari Çokona, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2017, s. 26.

N.

Pine Creek, Montana
13 Temmuz 1982

Sevgili N,

Arkadaşınla telefonda konuştuktan sonra çok sarsıldım elbette, hatta sersemledim desem yeri. Telefonun yanına çöküp bir süre bakakaldım; sonra da yakın bir komşumu, M'yi aradım ve ona karpuz isteyip istemediğini sordum. Birkaç gün önce bana uğrayan misafirlerime karpuz almıştım ama yemeye fırsat bulamamıştık. Koca bir karpuzla kalakalmış bekâr bir adamdım işte.

Komşum biraz karpuz alabileceğini söyledi. Yarım saat sonra yemeğe davet etti. Evde o ve onu ziyaret eden T adındaki arkadaşı vardı. Hem karpuzu da getirebilirdim.

Arkadaşınla aramızda geçen telefon konuşmasından olacak, "Şimdi getireyim," dedim. Galiba tam o anda birini görmek istiyordum sadece.

"Olur," dedi komşum.

"Hemen geliyorum," dedim ben de.

Buzdolabına gidip karpuzu çıkardım ve yolun az ilerisindeki komşumun evine yürüdüm. Mutfağın tel kapısını tıklattım. Kapıyı açması bir dakika falan sürdü. Üst kattaki yatak odasından inmişti.

"Karpuzu getirdim," diyerek tezgâhın üzerine koydum.

"Evet," dedi, buz gibi bir ses ve tereddüdünü belli eden bir tavırla.

Karpuzla ilgili bir şey göstermek istiyordum ona, bunun için bıçak alıp onu kesmesi gerekiyordu. Karpuzla ilgili göstermek istediğim şey mühim değildi; zaten kestikten sonra o da sanki başka bir yerdeymiş, benimle mutfakta değilmiş gibi tereddütte kalmaya devam etti.

Arkadaşınla aramızda geçen telefon konuşmasından biraz bahsetmek istemiştim, ama onun tereddütlü hali ve artan huzursuzluğu beni de tereddüt ve huzursuzluğa düşürdü birden.

Sonunda, sanırım sadece birkaç dakika geçmişti ki yere bakarak şöyle dedi, "T'yi yukarıda yatakta kıvranırken bırakıp geldim."

T, erkekti.

Karpuzu getireceğim diye onların sevişmesini bölmüştüm. İlk düşüncelerim şöyleydi: Biriyle sevişirken neden telefonu açmıştı ve neden o an gelmeyeyim diye bir bahane uydurmamıştı? Herhangi bir şey diyebilirdi yani, daha sonra uğrayabilirdim ona. Ama olur demişti.

Neyse işte, özür dileyip eve döndüm ben de.

Sonra durumun komikliğini düşündüm ve seni arayıp olanları anlatasım geldi çünkü mizah anlayışın bunu anlamaya çok uygun. Keyifle dinlerken o melodik kahkahanı atacağın ve "İnanmıyorum!" gibisinden bir şeyler derken bir yandan da gülmeye devam edeceğin bir hikâye bu.

Telefon karşısında öylece kalakalmıştım ve seni aramayı çok istiyordum ama bunu yapmama imkân yoktu çünkü kısa süre önce telefonda görüştüğüm arkadaşın senin perşembe günü öldüğünü söyledi bana.

Arkadaşımın sevişmesini böldüğümde işte bununla ilgili konuşmaya gitmiştim. Karpuz, içimdeki kederden bahsetmek ve bundan böyle seni arayıp az önce başımdan geçen olay gibi, sadece senin mizah anlayışının takdir edebileceği bir şeyler anlatamayacak oluşumu kafamda bir yere oturtmak için saçma bir bahaneden başka bir şey değildi.

Sevgiyle,

NIKKI ARAI, KALBİNİN ATTIĞI SON ÂNA KADAR KANSERE KARŞI VERDİĞİ MÜCADELENİN ARDINDAN, 8 TEMMUZ 1982'DE SAN FRANSISCO'DA GEÇİRDİĞİ KALP KRİZİ SONUCU HAYATINI KAYBETTİ. OTUZ SEKİZ YAŞINDAYDI. ONU ÖZLEYECEĞİME ADIM GİBİ EMİNİM.

NOT: SAYFA XI GÖZDEN GEÇİRİLECEK

Honolulu'da sessiz bir kavşağın ortasında yepyeni bir kadın ayakkabısının öylece durduğunu gördüm. Deriden yapılmış bir elmas gibi parıldayan kahverengi bir ayakkabıydı. Bir araba kazasının kalıntıları arasında yer alması için ortada hiç neden yoktu, orada bir resmi geçit yapıldığına dair bir belirti de yoktu; yani ayakkabının ardında yatan hikâyeyi asla bilemeyeceğiz.

Bahsetmiş miydim bilmiyorum, tabii ki bahsetmedim; ayakkabının eşi yoktu. Yalnız, bir başına, adeta ürkütücüydü. İnsanlar bir ayakkabı gördüklerinde, diğer teki ortalarda yoksa neden enikonu tedirgin olurlar? Diğerini ararlar. Ayakkabının diğer teki nerede? Buralarda olmalı.

Bu uğurlu başlangıçla bir kişinin yolculuğunu anlatmaya devam edeceğim; sanki yıllar önce başlayan ama fiziksel zamanda sadece birkaç aya tekabül eden bir serbest düşüş takvim-haritası gibi.

Eylül sonunda Montana'dan ayrılıp iki haftalığına San Francisco'ya gittim. Sonra da ders vermek için Doğu Yakası'na, Buffalo, New York'a döndüm; ardından da bir hafta Kanada'da kaldım. Oradan San Francisco'ya döndüm ama mali bakımdan dara düştüğüm için orada üç hafta geçirdikten sonra körfezin diğer yakasına, Berkeley'e taşınmak zorunda kaldım.

Berkeley'de üç hafta kaldıktan sonra birkaç günlüğüne Ketchikan, Alaska'ya gittim; sonra da kuzeye uçup geceyi Anchorage'da geçirdim. Ertesi sabah erkenden Anchorage'ın karına veda edip Hawaii, Honolulu'ya (ben bu takvim-harita-

yı tamamlarken sabredin lütfen) uçup orada bir ay geçirdim; oradaki günlerimin ortalarına doğru da iki günlüğüne Maui Adası'na gittim. Sonra Honolulu'ya dönüp ziyaretimi tamamlayarak Berkeley'ye döndüm. Şimdi orada yaşıyorum ve şubat ortasında Chicago'ya gitmeyi bekliyorum.

Takvim-haritanın neresinde olduğumuza dair artık kabaca bir fikrimiz olduğuna göre yolculuğumuza devam edelim. Bu yolculuk pek kısalacağa benzemiyor, zira buraya varmak işte bu kadar zaman aldı ve şimdi de neredeyse baştan başlıyoruz. Honolulu'daki bir kavşakta duran bir kadın ayakkabısı tekinin ve bir adamın birkaç ay boyunca oradan oraya mekik dokuyarak, Kanada'ya kısaca uğrayıp Amerika'yı baştan başa katetmesinin ne önemi olduğu sorulabilir.

Umarım çok yakında daha ilginç bir şeyler olur.

İyi olurdu.

Belki bu bir başlangıç olur: Kendini hangi odada astığını bilmek istemiyorum. Bir gün, bilen birisi anlatmaya başladığında bunu bilmek istemediğimi söylemiştim. Uzatmayacak kadar kibardı. Mesele orada öylece, evdeki mutfak masasında kapandı.

O sırada sofradaydık ve onun intiharının akşam yemeğine dahil olmasını da istemiyordum. Yemekte ne vardı hatırlayamıyorum; ama talihsiz bir kadının ölümü yediklerimize hiçbir şekilde çeşni katmayacaktı.

İnsan marketteki baharat reyonuna gidip mercanköşk, reyhan, kişniş tohumu, dereotu ve sarımsak tozu arasında gezindiğinde, her sofrayı berbat etmeyi vadeden korkunç sonuçlara yol açacak muhteviyata sahip bir baharat şişesinin etiketinde, kendini asmış bir insan resmi görmek istemez.

Hazırlayacağınız herhangi bir yemeğin tarifine kendini asarak-ölmeyi eklemek istemezsiniz ya da gittiğiniz bir misafirlikte sofraya oturunca tadı biraz farklı bir yemek servis edilmesi üzerine aynı zamanda evsahibi olan aşçıya dönüp o

tadın ne olduğunu sorarsınız, evsahibi de sakince, "Yeni bir baharat deniyorum. Hoşuna gitti mi?" der.

"Değişikmiş. Tam çıkaramadım. Adı ne?"

"Kendini asarak ölmek."

Madem kendini öldüren kadından bahsediyorum, bu kitaba bir Honolulu kavşağında yatan bir ayakkabının durumuna kafa yormaktan muhtemelen daha uygun bir şekilde başladık sayılır; bu yüzden bu yolculuğun dördüncü, beşinci ve altıncı paragraflarında kabaca sıralanan fiziki yer değiştirmeleri içeren takvim-haritada gezinecek gücü ve özgürlüğü hissediyorum.

Bugün benim doğum günüm.

Eskiden katıldığım partileri, sevdiklerim ve dostlarımın varlığını anımsar gibiyim ama bunların hiçbiri olmayacak bugün. Çok ilgisizim, adeta kendi duygusallığımdan sürgün yedim. Hem zaten bu konuda elimden gelen bir şey yok. Tek bildiğim şey, bir daha 46 yaşında olmayacağım.

Aziz Patrick Günü'nde tüm Avustralya'yı tıpkı bir bilardo masası gibi örtecek kadar yeşillere bürünmüş, şarkı söyleyen sarhoş bir İrlandalı olsaydım bile bunun kimseye olumlu bir etkisi olmazdı.

Berkeley'den San Francisco'ya giden sabah treninde, daha önce hiç görmediğim ve muhtemelen bir daha asla görmeyeceğim yol arkadaşlarıma bugünün doğum günüm olduğunu söylemem benim için anlamlı olmazdı.

San Francisco Körfezi'nin altındaki tünelden geçtiğimiz sırada, üzerimizde balıklar yüzerken, yanımda oturan yabancıya dönüp, "Bugün benim doğum günüm. 47 oldum," desem herkes çok rahatsız olurdu.

İlk başta kendi kendime konuşuyormuşum gibi davranırlardı. İnsanların doğrudan sizinle değil de kendi kendilerine konuştuğunu düşünmek çok daha kolaydır. İnsanlar doğrudan sizinle konuştuğunda onları duymazdan gelmek fazladan ve daha zorlu bir çaba gerektirir.

Peki ya daha inatçı davranıp insanların bu sözümona kişisel bayramımı, yani doğum günümü öğrenmesinde ısrar ederek kendi kendime konuşmadığımı, diğer yolculara hitap ettiğimi açıkça gösteren bir tavırla, "Bugün benim doğum günüm. 47 oldum," diye tekrar etseydim?

Durum daha kötü bir hal alır ve insanlar tekinsiz bir korkuya kapılırdı.

Sonra ne yapacaktım?

"Bugün benim doğum günüm. 47 oldum," demiş, herkesin rahatsız olmasına ve artan hoşnutsuzluğuna rağmen söylediklerimi tekrarlamıştım zaten. Artık her şeyi yapabileceğimi biliyorlardı.

Gövdeme sarılı 20 dinamiti gösterip Kova'nın efsanevi mabedi ve güç kaynağı, doğum gezegenim Uranüs'e hep birlikte götürülmemiz talebiyle treni mi kaçırırdım?

Kimi yolcular paniğin eşiğinde yola devam ederdi. Gazetelere manşet olduklarını gözlerinde canlandırabilirlerdi: DOĞUM GÜNÜNÜ KUTLAYAN ADAM TREN KAÇIRDI.

Diğerleriyse gittikleri yere zamanında varmak isterdi sadece. Pratik zekâlılar aramızda hep vardır. Öncelikleri belirleyip ötesine bakmazlar.

Ben elbette trende hiçbir şey demedim. Uslu bir yolcuydum. Çenemi kapalı tutup doğru istasyonda indim. Tek bildiğim şey, bir daha 46 yaşında olamayacağım.

30 Ocak 1982, Devam edecek...

Ekimde Kanada'ya yaptığım seyahat heba oldu. Hayatımın o döneminde herhalde dünyanın herhangi başka bir yerine gitmeliydim, Kanada'ya değil. Beni oraya götüren sadece anlık bir hevesti. Aslında çok kötü bir gezginim ben. Bu işte pek başarılı olmayan birine göre bu kadar seyahat etmem biraz tuhaf.

Öncelikle: Bavul hazırlamayı bile bilmem. Yanıma, almamam gereken çok fazla şey alırım daima, almam gerekenleri de yeteri kadar almam. Sanırım bu duruma bile tahammül edilebilir; ama kafam sürekli buna takılır ve hazırladığım bavulun planlanmasını seyahat bittikten çok sonra bile düşünmeye devam ederim.

1980'de Colorado'ya yaptığım seyahati düşünürüm hâlâ; altı pantolon ve sadece iki gömlek almıştım yanıma. Colorado'da geçireceğim iki hafta boyunca altı pantolonla ne yapacaktım ki? Daha fazla gömleğe ihtiyacım vardı. Tam tersi olmalıydı. Yanıma altı gömlek ve iki pantolon almam gerekirdi. Bu çok daha mantıklı olurdu, zira Colorado'da hava öyle sıcaktı ki çekirgeler insanların salatalarının altından doğrudan bahçelerini yiyordu ve benim sadece iki gömleğim vardı.

Seyahate çıktığımda bavulumu kadınlar hazırlardı ve hep iyi iş çıkarırlardı. Hiçbir kadın altı pantolon ve sadece iki gömlekle bavul hazırlamamıştır, ama şu sıralar kadınlar benim için ateş pahası ve çok ama çok uzun bir süre valizimi hazırlayacak başka bir kadına bütçem yetmez.

Düşünüyorum da, şu anda valizimi hazırlayan bir kadını izleseydim, bilmediğim uzun bir yola sapan taksinin taksimetresini izlerken ücreti ödemeye yetecek param var mı diye huzursuzlanmaya benzerdi bu.

Benim için Toronto daima bir düşün diğer yüzü gibi olacak.

Tura demişken, yazı Toronto çıktı.

Bir pazar günü öğleden sonra tramvaya binip Toronto'nun Çin Mahallesi'nin dışındaki bir semtte birkaç Çin filmi izlemeye gittim.

Çin Mahallesi'nde bulunmayan bir Çin sinemasına gitmemiştim hiç. İçinde Çin Mahallesi bulunan hangi şehre gitsem oraya bir uğrarım. 1980 yılının kışında Vancouver'da bir hafta geçirmiştim ve orada görebildiğim kadarıyla Çin sinemalarının hepsi Çin Mahallesi'ndeydi, Toronto'daysa öyle değil; ben de kendimi tramvayda buldum, artık unutulmuş bir kaynaktan aldığım yol tarifini kafamda tutarak Kanada'nın yanlış bir yerinde açılmış bir Çin sinemasına doğru gidiyordum. Sinema salonu Çin Mahallesi'nde olsaydı işim daha kolay olurdu, ki mantıklı olan da bu.

Sinema salonuna gittiğimde iki Amerikan filmi gösteriliyordu. İnsan Amerikan filmleri izlemek için Çin filmleri gösteren bir sinemaya gitmez normalde. Hem, bir Çin sinemasının Çin filmleri gösterdiğini düşünmek yanlış olmaz herhalde?

Gelecek program posterlerine bakılırsa önümüzdeki haftalarda birkaç Çin filmi vizyona girecekti. Bekleyemedim, galiba bu da iyi bir karardı zira sonraki hafta San Francisco'ya dönmüştüm. Kanada'da gelecek hafta vizyona girecek Çin filmlerinin bana hiç faydası olmazdı.

Toronto'da başka neler yaptım?

Kanadalı bir kadınla çok hazin bir gönül maceram oldu, ki kendisi gerçekten hoş bir insandı. İlişkimiz ansızın kötü bir biçimde sona erdi ve hepsi benim hatamdı. İnsanlar geçmişi yeniden kurgulayabilseydi, bir-iki şeyi –bazı korkunç aptallıkları mesela– değiştirebilseydi güzel olurdu; ama öyle bir durumda geçmiş sürekli hareket halinde olurdu. Sonunda durulup yekpare mermerden günlere dönüşmezdi. •

Geceyi dairesinde geçirdikten sonraki ilk sabah onunla birlikte uyandığımı ve "Bugün Toronto'da güzel bir gün ve sen de hoş bir Kanadalı kızla birliktesin," dediğini anımsıyorum.

Öyle bir gündü.

Öyle bir kızdı.

30 Ocak 1982, Bitti.

Hawaii'de bir tavukla fotoğrafımın çekilmesini neden istedim bilmem. Acayip şey şu takıntılar, insanı hayrete düşürüyorlar.

Fotoğrafın çekildiği sabah yağmur bir yağıyor bir duruyordu. Evvelki gece fırtına vardı ve ertesi gün yağmur hâlâ yağmaya devam ediyordu. Hava koşullarının fotoğraf çekilmesine izin vereceğini sanmıyordum açıkçası, ama fotoğrafı çeken kişi iyimserdi. Ayrıca tavuğu da bulmuşlardı.

Hawaii'de tavuk bulmak ne kadar kolaydır bilmem ama etkilenmiştim. Kızartma tavasına uygun bir kıyafet giymiş bir tavuktan bahsetmiyorum elbette.

Tüylü müylü, canlı bir tavuktan bahsediyorum.

Fotoğrafçı telefon etmişti.

"Hadi bir deneyelim," dedi.

"Deneyelim", bir adamın fantezisinin gerçekleşmesi anlamına geliyordu.

Bizi kaygılandıran şey, aynı zamanda ışığı da etkileyecek musonvari bir sağanağa yakalanmaktı, zira Hawaii'nin de görünmesi için fotoğrafın dışarıda çekilmesi gerekiyordu.

Hawaii bu resimde bir karakter olmadığı takdirde benim bir tavukla çekildiğim fotoğrafın hiçbir anlamı olmazdı. Fotoğrafı çerçeveletip Montana'daki çiftliğimin duvarına asmak istiyordum.

İnsanlar orada ziyaretime gelir ve belki içlerinden biri, duvarda sorgular gibi asılı duran tavukla çekildiğim o acayip fotoğrafımı sorardı. Fotoğrafın ardında bir hikâye olduğunu sezerlerdi belki. Meraklarını kelimelere nasıl dökeceklerini görmek enteresan olurdu. "Fotoğraf ilginçmiş," derlerdi belki, cevap almazlarsa da, "Nerede çekildi?" diye sorarlardı.

"Hawaii'de."

"Tavuk mu o?"

"Evet."

"Neden çekildi o fotoğraf? Özel bir tavuk türü falan mı?"

O anda onların ne kadar azimli ya da azimsiz olduklarını görürdüm.

"Hayır, Hawaii'de bir tavukla fotoğrafımın çekilmesini istemiştim sadece."

Buradan nereye varacaklardı ki? Birdenbire bu konuma sokulduğunuzda siz ve ben nereye varabilirdik ki? Ne yapardım, en ufak fikrim yok. Herhalde konuyu değiştirir ya da başka bir odaya geçerdim. Çaresizce sessizliğe gömülüp birinin Hawaii'de bir tavukla çekilmiş fotoğrafına öylece bakarak bu sıkıntılı durumdan kurtulmayı beklemek pek iyi bir fikir olmazdı sanırım.

Bu tabii geri adım atmak olurdu, ama yine de ön odada salağın tekinin Hawaii'de kucağında tavukla çektirdiği fotoğrafa adeta şaşkına dönmüş bir halde bakmaya bin basar.

Honolulu'nun ardındaki dağlar nefisti, tıpkı sizi tüm ayrıntılarıyla belgelenmiş ve tahmin edilebilir bir cennete uçuran bir uçak reklamı gibi yemyeşil ve kışkırtıcıydı.

Oradan oraya kaçışan bir sürü tavuk vardı, çok geçmeden içlerinden biri ellerimdeydi ve fotoğrafçı da şipşaklayıp duruyordu. Yeterli ışık olmaz diye endişeleniyorduk ama ışık konusunda herhangi bir sorun olmadığını gördük.

Tavuk, ellerimin arasında çıt çıkarmadan durtıyor, muhtemelen neler döndüğünü anlamaya çalışıyordu. Fotoğrafının

çekilmesi bu tavuğun günlük rutininde kesinlikle yer almıyordu. Hawaii'de ellerinde tavuklarla fotoğraflarının çekilmesini isteyen çok turist yoktur.

Tavuk ellerimin arasında çıt çıkarmadan, ciddi bir şekilde duruyordu. Aman Tanrım, nasıl da ciddi bir tavuktu! Fotoğraf çekildikten sonra tavuğu yere koydum. Tüylerini indirip sersemlemiş halde ağır ağır uzaklaştı.

Geçen hafta Berkeley'de trenden inip kadının kendini astığı eve yürürken sokakta önümden geçen bir kedi gördüm.

Yapacak daha iyi bir işim yoktu, ben de bir memeli olarak kediye selam verdim. "Merhaba kedicik," dedim, sonra da selamımı daha iyi ifade etmek için "miyav" diye ekledim.

Hızlı hızlı karşıdan karşıya geçen kedi selamımı duyunca yavaşladı ve sonra yavaşlamaya devam edip sonunda orada öylece durup bana baktı.

"Miyav," dedim yine, kedi hâlâ bana bakarken.

Köşeden dönüp bir yıl kadar önce kadının kendini astığı eve giden yokuşu tırmanırken kedinin görüş alanından çıktım.

O kendini astıktan sonra kocası her şeyi intihar ettiği günkü gibi bırakmış ve hâlâ çok az şey değişmişti. 1980'lerden kalma Noel kartpostalları hâlâ şöminenin üzerinde duruyordu, ama beni asıl etkileyen şey mutfak oldu; daha sonra buna ayrıntılı olarak değineceğim. Ölü kadının mutfağına özel olarak eğilip zaman ayırmak gerek ve şimdi zamanı değil.

Eve çıkan yokuşu tırmanırken "miyav" diye selamladığım kediyi ve genel olarak kedileri düşünüyordum, çok geçmeden de aklım tek bir odak noktası bulmuştu.

İnsanların onlar hakkında çoksatan listelerini süsleyen kitaplar yazdıklarını ve milyonlarca insanın kedi karikatürleriyle dolu kitaplara güldüğünü kediler bilmez.

Bir kediye kedi karikatürleriyle dolu bir kitap gösterecek olsaydınız: Cidden, umurunda bile olmazdı.

1 Şubat 1982, Bitti.

Tekila şişesini Ketchikan'da yolun karşısına fırlattım ve Alaska eyalet meclisi üyesi genç adam, belki de tekila içmekten hoşlandığı için şişeyi duraksamadan, kolayca yakaladı.

Alaska'da harika bir sarhoşluk gecesiydi.

Şişeyi ona doğru fırlatmadan önce, "Yakala, çılgın meclis üyesi," dedim. O akşam tanışmış olmamıza rağmen ona böyle seslenmeye başlamıştım.

Bir kısmımız, komiklikler yapıp kahkahalar atarak, gördüğüm en güzel şehirlerden biri olan Ketchikan'ın sokaklarında dolanıyorduk.

Ketchikan, dik inen sık ormanlı yamaçlarındaki ladin ağaçlarıyla kasabaya güzelce dokunan Geyik Dağı'nın eteklerinde, ahşap ev ve binalardan oluşan bir düş gibi akar.

Ketchikan'ın 7000 nüfusu ve kasabanın bütünlüğü, "Los Angeles" tarzı olarak tanımlanabilecek mimarisiyle neredeyse hiç bozulmamıştır.

Zincir restoranların ve otomobillere yönelik işletmelerin olduğu sonu gelmeyen caddeler yok. Ticaretin basitliğini göz göre göre bozan alışveriş merkezleri yok. İnsanlar bir şey satın almak istediğinde mağazaya gitmeleri yeterli.

Otomobile dayalı o "Los Angeles"vari kültürel hasarın en berbat örneğini sanırım Honolulu'da görmüştüm. Ne şekilde hayatta kalmaya çalışırsanız çalışın, Honolulu'da arabanız yoksa geberip gitseniz de olur.

Waikiki'de turist olup güneşin mülkiyeti ve yönetimindeki bir pul koleksiyonu albümünde diğer binlerce posta pulunun yanına yerleştirilmiş bir güneş losyonu posta pulu gibi plajda yatmaktan bahsetmiyorum.

Kastettiğim, Honolulu'da yaşamak.

Galiba insanlardan çok daha fazla araba gördüm orada.

Ne zaman ayakları gerçekten yere basan ve etrafında dört tekerlek, bir de metal bir yumurta kabuğu taşımayan birini sokakta yürürken görsem irkiliyordum.

Kullandığım arabayı durdurup onları yürümeye sürükleyen talihsiz koşullara dair acılarını paylaştığımı söyleyecek gibi olurdum.

Bir folk şarkıcısı, Honolulu'yla ilgili bir şarkısında cenneti yerle bir edip yerine otopark dikmekten bahseder.

Şehir merkezinde, kaldırım üstü bir kafesi bulunan bir restoran görmüştüm. Yağmurlu bir gündü ve kimse orada oturmuyordu. "Havalar güzelken oturup insanları izlemek için ilginç bir yer olmalı," dedim. Elbette araçta beraber gittiğim kadına söyledim bunu, zira Honolulu'da yürüyerek dolaşmaya çalışmanın gerçekten anlamı yok. Buradan oraya gidememeniz, Einstein'ın bile kafasını karıştıracak bir problem yaratırdı. Honolulu trafiğinin yanında $E = MC^2$ çocuk oyuncağı kalırdı.

"Yanlış sözcüğü kullandın," dedi kadın.

"Nasıl yani?" dedim.

"Arabalar. Arabaları izlersin, insanları değil."

Arabayı, gitmemiz gereken bir sonraki yere sürmeye devam ettik, zira oraya gitmeseydik park yeri bulamazdık ve bu, Honolulu'da çok önemlidir. Otomobiller yanlarında kendi park yerlerini de taşısaydı onları biraz daha ilginç bulurdum sanırım.

Alaska'dan Honolulu'ya vardığımda, Honolulu Uluslararası Havalimanı'nda oradan oraya uçan bir kuş gördüm. Havalimanlarının içinde hiç kuş görmemiştim daha önce. Uçaklara binen insanların ve uçaklardan yeni inmiş insanların etrafında gelişigüzel uçuyordu.

Kuş kazara havalimanında mahsur kalmış gibi ürkmüş görünmüyordu. Keyfi gayet yerindeydi. Bence havalimanı onun yuvasıydı ve uçma korkusunun değmediği şiirsel bir yaşamdı

bu. Ayrıca kuş belki de bir alametti yahut tavuk fotoğrafının bir habercisiydi.

Havalimanından dışarı çıktığımda Japon bir kadın beni bekliyordu ve aslında nasıl bir şeye adım attığımı bilmeksizin arabasına bindim; ki bu durum Los Angeles tatilde Hawaii'yi ziyaret edip de eve dönmemeye karar verdiğinde bir yaşam tarzı haline gelirdi.

Ah, tabii ya, takvim-haritada bir değişiklik olduğunu söylemeyi unuttum. Dün Berkeley'den taşındım ve Chicago'ya geçmeden iki haftalığına San Francisco'da kalmak için döndüm.

Belki de ayrılışımı açıklamaya kalkışmadan önce, kadının kendini astığı evi terk ediş nedenime dair ayrıntıları birkaç gün boyunca ayıklamak gerekiyor; ya da bunu hiç yazmayabilirim de. Herhalde yazmalıyım çünkü uzaktan da olsa, kadının kendini asmasıyla ilgisi var. Ama bunun birkaç ay süresince bir adamın hayatını takip eden bir takvim-haritanın güzergâhı olduğunu aklımızdan çıkarmamamız da gerekiyor ve bence kusursuzluk aramak, eğer böyle bir şey varsa, büyük ihtimalle haksızlık olurdu. Kusursuzluğa en yakın şeyler gökbilimcilerin son zamanlarda uzayda keşfettiği o tamamen boş devasa deliklerdir herhalde. Orada hiçbir şey yoksa her şey nasıl kötüye gidebilir ki?

1 Şubat 1982, Bitti.

Planlandığı gibi gitmeyen şeylerden söz açılmışken, Berkeley'deki tuhaf evden San Francisco'ya tekrar taşındığım sabah, beni şehrin Japon bölgesine, otelde kaldığım yere götüren otobüsün güzergâhı bir bina yandığı için değiştirilmişti.

O zaman şoför durup hepimizin otobüsten inmesini ve başka bir otobüse geçmemizi istedi, biz de uysalca indik; ama sonra biri koşarak otobüsün yanına geldi, resmi havası ve üniformasıyla şoföre bağırıyor, dikkatini çekmeye çalışıyordu.

Otobüste neler olup bittiğiyle bir daha ilgilenmedim, çünkü binanın yanışını izlemekle fazlasıyla meşguldüm. Dumanın, çocukken sonunu getiremediğim karmaşık bir masaldaki buhardan bir kule gibi yükseldiği büyük bir yangındı ya da duman öyle görünüyordu.

Yanmakta olan bu altüst olmuş mimari olayı izlemek için diğer yolculardan uzaklaşmıştım. Kocaman bir binaydı ve çatıdan alevler yağıyordu.

Aniden, neredeyse hiç düşünmeksizin arkama döndüğümde yeni indiğim otobüsün tekrar tüm yolcularıyla birlikte uzaklaştığını gördüm. İnmemiz söylendiğinde hepimiz inmiştik, sonra herkes tekrar binmişti, tabii ben hariç. Bağırarak otobüse koşan görevlinin işiydi bu galiba. Şoföre yolcuları otobüse almasını söylemişti ve yangını izlemekle meşgul olan o tek yolcu dışında hepsi binmişti.

Söz konusu yolcu oteline yürüyerek gitmeye karar vermişti. O sabah döner kapılı otobüslerle artık uğraşmak istemiyordu. Yangın, oteline giden yolda ilerliyordu, o da kısa bir süre durup etrafındaki alevli şeyleri izledi. Bu yolcu yanan binalara kendini kaptırmamıştı daha önce, yani yangını izlemek olağan yaşamında bir istisnaydı.

Üç merdiven aracı vardı, alevlere ulaşan uzun merdivenlerin tepesindeki itfaiyeciler yangına su sıkıyordu ve binanın yanışını epey kalabalık bir insan kitlesi izliyordu

Yolcu, izleyicilerin adeta neşeli bir havaya büründüğünü fark etti. Çoğu gülümsüyor, kimileri de kahkaha atıyordu. Düzenli olarak yangınlara gitmediği, filmleri tercih ettiği için ilgisini çekmişti bu.

Beraberinde bir uyku tulumu ve tüm yaşamı olarak adlandırdığı bir sırt çantası taşıyan bir adam yangının karşısında oturmuş, şarapçıların içtiği cinsten bir şişe şarap içiyordu. Adamın öyle bir görüntüsü vardı ki sanki nereye giderse gitsin adresi orasıydı ve alacağı mektupları ancak bir tazı ona ulaştırabilirdi.

Binanın yanıp kül olmasını izlerken kesekâğıdı içindeki şişeden uzun, idareli yudumlar alarak şarabın tadını çıkarıyordu. Eğitimli bir posta tazısının bu adamın izini bulması kolay olurdu. Köpek sadece içinde boş şarap şişeleri bulunan kesekâğıtlarını takip ederek annesinden gelen şöyle bir mektup teslim edebilirdi adama: "Sakın eve bir daha geleyim deme ve aramayı bırak. Artık seninle uğraşmak istemiyoruz. İş bul kendine. – Sevgiler, eski annen."

Pazar sabahları insanların bulunacağı türden bir bina değildi, bu yüzden yangın izlemenin keyfini kaçıracak ya da belki artıracak bir ölüm kalım savaşı yaşanmıyordu. İnsanların neden toplanarak binaların yanıp kül olmasını izlediklerine dair hiç fikri yoktu yolcunun, hele yangının onlarla ilgisi yoksa, yanan kendi evleri değilse ya da yan binadan kendi yaşadıkları yere sıçrama tehlikesi yoksa.

Evet, yolcu bütün bunları değişik ve ilginç bulmuştu, derken yıllar önce ilişki yaşadığı bir kadını hatırladı. 1960'ların sonlarında zamanının büyük kısmını işgal eden ve sonunda 1970'lerin başlarında sönüp biten, çoğu kez çok şiddetli bir gönül maceraları olmuştu. "Bir küs bir barışık" diye tabir edilen türden bir ilişkiydi bu.

Adamın kadınla görüşmediği bir dönem, yangınlara karşı saçma bir ilgi geliştiren kadın, itfaiye araçlarının peşinden koşmaya başlamıştı. Yanan bir bina mahallinde bulunmak için gece gündüz çırpınırdı. Bir sabah saat 4 sularında, çift katlı bir binanın küller ve yıkıntılar âlemine katılmasını izlerken pijamasının üzerine bornoz geçirip ayağında terlikle evden çıktığını fark etti. Yakından geçen itfaiye araçlarının sesini duyunca yataktan fırlamış, bornozunu üzerine geçirmiş, terliklerini giymiş ve kapıdan çıkıp yangına doğru gitmişti.

Kılığını fark ettiğinde bir buçuk saat kadar yangını izlemişti. Kıyafeti onu irkiltmişti. Biraz fazla ileri gitmişti, bu yüzden yangın izlemeyi kesti.

Kafayı üşütmeyi hiç mi hiç istemiyordu.

İşin bu noktaya nasıl vardığını düşünmüştü belki de.

Eve döndü ve sirenlerin çağrılarını hiçe sayacağına ant içti.

Yıllar sonra yolcu, San Francisco'da bir binanın yanışını izlerken, hâlâ San Francisco'da yaşıyor olma ihtimali olan kadına telefon etmeye birdenbire karar verdi. Adam onu 60'ların sonlarında tanımıştı ve o günden beri kadın çok seyahat etmişti. Onu son gördüğünde, ki kazara karşılaşmışlardı, kadın San Francisco'da yaşıyordu.

Belki hâlâ oradaydı.

Yangının sürdüğü binanın hemen karşı kaldırımındaki bir telefon kulübesinden onu aramaya karar verdi. Otobüsü tarafından yaya bırakılmış bir yolcu için mantıklı olan sanki buydu.

Yangın meraklısı eski sevgililer ne güne duruyordu?

Yolcu, bilinmeyen numaralar servisini aradı, kadın sahiden de hâlâ şehirde yaşıyordu. Kadını aradı ve kadın telefonu açar açmaz yolcunun sesini tanıdı, gerçi adam sadece "Selam," demiş, kadın da adamın elbette ki Yolcu olmayan gerçek ismiyle selamına karşılık vermişti.

Gerçi kadın "Selam Yolcu," deseydi biraz eğlenceli olurdu. Bu yolcuyu şaşırtır ve düşünmesine neden olurdu.

Ama, şükürler olsun ki böyle bir şey olmadı ve yolcu kadının selamına, "Şimdi aklımdan geçiyordun," diye karşılık verdi.

"Öyle mi?" dedi kadın.

"Evet," dedi adam. "Bir binanın yanışını izliyorum, seni bir arayayım dedim."

Kadın bir kahkaha attı.

"Tam karşısındayım," dedi.

Kadın tekrar kahkaha attı ve "Az önce radyoda dinledim. Dumanın metrelerce yükseldiğini söylediler," dedi.

"Evet," dedi yolcu. "Bir de üç itfaiyeci merdivenlerin ucunda durmuş çatıya su sıkıyor, ama bu konuda benden daha fazlasını biliyorsundur herhalde."

Tekrar: kahkaha.

"Eh," dedi yolcu. "Hepsi bu. Bir daha yanan bir şey gördüğümde ararım seni."

"Öyle yap," dedi kadın.

İkisi de telefonu keyifle kapadı.

Eskiden bu kadar da keyifli olmayan pek çok konuşma geçmişti aralarında. Yolcu ortak geçmişlerini düşündü: İlk buluşmalarını, ardından sevgili olmalarını ve gece gündüz birlikteliklerini, bir dönemden başka bir döneme geçişlerini, sonra olayların parçalanarak boş yıllara dönüşmesini ve duygusal yıkımların sessizliğini.

Yolcu, az önce kadınla yaptığı telefon görüşmesini düşündü. Bu görüşme, o garip mantığı içinde her nasılsa kusursuz görünüyordu.

Otobüs onu yaya bırakmasaydı, onu yangın mahallinde terk etmeseydi, yapacak daha iyi bir şeyi olmadığından burayı incelemeye karar vermeseydi ve tuhaf avarelikleri şubat ayının o pazar günkü takvim-haritasına (ki eylül sonunda

Montana'dan yola çıktığında yeterince masumane bir şekilde başlamıştı) denk gelmeseydi kadına hayatta telefon açmazdı.

Sanırım bir yolcunun yapması gereken bu, bir yerden başka bir yere geçmek; ama böyle daha kolay olmuyor. Yapabileceğiniz hemen hemen tek şey ona şans dilemek ve başından geçen bin bir olayı biraz olsun anlamasını ummak.

Neden aniden Alaska'ya döndüm ve neden sahte totem direklerine bakmak için beni bir yere götürmekte ısrar eden birinin arabasına binmiş gidiyorum? Günlerin, haftaların, ayların ve yılların sırasını kaybettiğinizde böyle oluyor galiba.

British Columbia Üniversitesi'ndeki antropoloji müzesinde gerçeğini görmüştüm, ama beni Ketchikan'daki sahte totem direklerine götürmek isteyen adamın huyuna gidiyorum çünkü iyi bir adam, iyi bir evsahibi, bir rehber gibi davranmak istiyor ve şu sahte totem direkleri benim için hazırladığı güzergâhın bir parçası.

Sahte totem direklerine doğru ilerlerken bana aşk hayatını anlatıyor, ki hiçbir şekilde onu buna teşvik etmemiştim. Çok karmaşık bir aşk hayatı var ve bu aşk hayatını biraz açıklığa kavuşturup anlamlandırmak için benden akıl istiyor galiba.

Ama Alaska'da sahte totem direklerine doğru yol almaktan rahatsızım işte. O geceden sonra insanlar o gün öğleden sonra ne yaptığımı sorduklarında ve onlara bunu anlattığımda hepsi, "Ne diye oraya götürmüş ki seni? O totem direkleri sahte," dedi ve onlara verecek bir cevabım yoktu, tıpkı adamın aşk hayatına verecek bir cevabım olmadığı gibi.

Karmaşık bir aşk hayatı yaşamak gibi bir lüksüm yok. Basit bir aşk hayatım oldu ve genellikle basit bir aşk hayatım olduğunda hiç aşk hayatım olmaz. Aşkı özler gibi olurum ama sorunlar çok geçmeden tekrar başlar, derken uykusuz geceler boyunca nasıl olup da kalbin sıradan olaylarının kontrolünü bir kez daha kaybettiğimi düşünürüm.

Sahte totem direklerine varmak için bir ormanlık alanın içinden yürüyerek geçmemiz gerekti.

Adam ormanda aşk hayatından bahsetmedi. Onun yerine, sahte totem direklerine ulaşmak için aralarından geçtiğimiz bitkilerin yöresel adlarını söyledi. Biz yürüdükçe, o, maddelerin yanına tik atar atmaz unutacağım canlı bir liste okuyormuş gibiydi.

Bir süre sonra keşke yine aşk hayatından bahsetse diye düşündüm. O zaman bir şeyi unuttuğumda kendimi suçlu hissetmezdim en azından.

Hemen dikkatimi çekmeyen şeyleri hatırlamak gibi bir merakım hiç olmadı. Bu bir karakter zayıflığı olsa gerek, ama bu konuda bir şeyler yapmak için biraz geç kaldım artık.

47 yaşıma yeni bastım ve yeni bir kişilik yaratmak üzere önceliklerime çekidüzen vermek için tutup da geçmişe dönemem. Neredeyse elli yıllık toplamımla idare etmeye çalışacağım artık.

Bu toplam gençken ve henüz şimdiki kadar mahvolmamışken kendim için hayal ettiğim toplama ulaşmayabilir belki, ama ben de sahte totem direklerine giderken bir anlığına gördüğüm bitkilerin listesini aklıma kazıyamam.

Totem direkleri çok ama çok sahteydi.

Ketchikan'a dönerken yağmur başladı. Soğuk, kasvetli bir aralık ayı yağmuru gökten boşaldı ve adam aşk hayatından bahsetmeye tekrar başladı, bense arabanın içinde adeta yavaş yavaş küçüldüğümü, neredeyse bir çocuk gibi ufaldığımı hissediyordum.

Silecekler yağmurla başa çıkabiliyordu, ama adamın sonu gelmez ve karmaşık aşk hayatı karşısında yenilmeye yazgılıydım. Ketchikan'a dönerken ayaklarım artık yere değmiyor, giysilerim üzerimde tıpkı çadır gibi duruyordu.

O adamın aşk hayatı Alaska'da yağmurlu bir öğle sonrasında beni gerçekten allak bullak etmişti. Keşke ona yardımcı olabilecek bir şey söyleyebilseydim, ama ayağımdaki ayakka-

bılar arabanın tabanına düştükten sonra bu konuda kendimi yeterli hissetmedim.

Adam iyi niyetli bir şekilde hiçbir şey fark etmemiş gibi yaptı.

Aşk hayatından bahsetmeyi bıraktıktan ve bu konuyu bir daha açmayacağı belli olduktan bir saniye sonra hemen normal boyuma döndüm, haliyle içim de epey rahatladı.

Ayakkabılarım her nasılsa yine ayaklarımdaydı ve bunlarla başka şeylere doğru yürüyebiliyordum.

Bu şeylerden biri Hawaii'deki Maui Adası'nda yer alan bir Japon mezarlığıydı ama önce burada aniden konuyu değiştireceğim, çünkü aşağıdakileri yazmazsam asla yazılmayacaklar gibi geliyor bana, bu yüzden lütfen sabredin, ben de Hawaii'deki Japon mezarlığına bir an önce döneyim.

Japon mezarlığı konusunu kısa bir süreliğine bölmemin nedeni, birkaç yıl önce bir Japon romanında okuduğum, bir adamın Tokyo'da süpermarkette bir kadınla karşılaşması ve o kadının anlatıcının sevgilisi olması hakkında bir şeydi. Bence gelecekteki sevgiliyle ilk kez bir süpermarkette karşılaşmak çok romantik olurdu.

Bunu çok düşündüm, özellikle de yakınlarda, kadının kendini astığı evde kalırken Berkeley'de çok seyrek çıktığım market alışverişlerinde.

Civardaki süpermarkete gider, arabamı sürüp gerekli günlük besin ihtiyaçları yerine gelişigüzel bir şekilde aslında hiç yemek istemediğim yiyecekler alırdım.

ve bazen o Japon romanını ve süpermarkette alışveriş yaparken yeni bir sevgiliyle tanışmayı düşünürdüm. Rastlantıya dayalı, samimi bir karşılaşma için ne kadar benzersiz ve garip bir yer!

3 Şubat, 1982, Bitti.

Bu süpermarketteki aşk macerası nasıl başlar ve ilk kim harekete geçer acaba? Çorba reyonunda durmuş sunulan seçenekleri mi incelerdim? Belki de yağmurlu bir günde bir kutu domates çorbası güzel olabilir diye düşünürken aniden sarışın bir kadının sesi derin düşüncelerimi bölerdi.

Yaklaştığını bile duymadım. Market arabasıyla bana sinsice yaklaştığını sanmam. Sadece dikkat etmemişimdir ya da çorba reyonunda beni takip edip gerçekten sinsice yaklaşmıştır.

"Merhaba," dedi, sesi hoş bir biçimde davetkârdı.

Yağmurlu bir günde olası bir öğle yemeği için sergilenen domates çorbasının bulunduğu raftan şaşkınlıkla kafamı çeviririm.

Eskiden sarışınlarla çıkardım.

Hatta bir ara onlara takmıştım.

Sarışın kadını görmek beni mutlu etmişti. Acaba neden yaklaştığını fark etmemiştim? Selamının ardından, "Affedersiniz, daha önce tanışmamış mıydık?" dedi.

Gerçekten de bir kadın bana bunu bir partide söylemişti ve kısa, tek gecelik bir ilişkiye neden olmuştu.

Ama bu farklı bir kadındı.

Sonunun nereye varacağını kim bilirdi?

Kasada birlikte sıraya girdik çünkü beni eve bırakmayı teklif etmişti, ama hazır onun evi yolumuzun üzerindeyken ve ev dediğim yerde daha önce başka bir kadın kendini astığından, öncesinde ona uğrayıp iki tek atacaktım tabii ki.

Kasada bizden önceki müşterinin art arda dizdiği market arabalarında 5000 parça vardı, bu da birbirimizi tanımamız için bize biraz zaman kazandırdı.

Adı X'miş ve Berkeley'deki California Üniversitesi'nden yeni mezun olmuş, okulda felsefe okumuş ama felsefeyle ilgili bir sürü şey bilen birini arayan hiçbir iş bulamadığından

geçici olarak Walnut Creek'te bir butikte çalışıyormuş ve hayır, süpermarketlerde yabancı erkeklerle konuşmak gibi bir alışkanlığı yokmuş ama çorba kutularına gözlerimi dikişim dikkatini çekince aniden, eğlence olsun diye çorbaları çok ciddiye alan bir adamı daha yakından tanımak istemişmiş.

Yağmurlu bir günde belki de bir kutu domates çorbası almak istiyorum diye düşündüğümü söyledim ona.

"*Tam da* tahmin ettiğim gibi," dedi.

Önümüzdeki kadın, market arabalarından oluşan Güney Pasifik Demiryolu'nu boşalttıkça geriye 2399 parça kalmıştı ve kasadan çıkan fiş bir Möbius şeridine dönüşmeye başlamıştı.

"Domates çorbasıyla ilgili bir sorum var," dedi X. "Lütfen yanlış anlama ama şu an yağmur yağmıyor, günlerdir yağmadı ve hava tahminleri de havanın böyle devam edeceğini söylüyor."

"Bir gün yağacak," dedim.

"O kadar da fark etmez galiba, çünkü domates çorbasını almadın zaten," dedi.

"Bazen bir şeyleri almadan önce onlar hakkında düşünürüm," dedim. "Buna çorba da dahil."

"Sana selam verdiğime memnun oldum," dedi. "Senin gibi insanlarla sık karşılaşmıyorum."

Derken bir süreliğine önümüzdeki kadının arabalarının biraz daha boşaltılmasını izledik. Arabalardaki ürünlerin sayısı artık binden azdı.

Kasiyer o arabalarda bulunan öyle çok şeyin toplamını çıkarmıştı ki kutu ton balığını, kutu pirinci, kalıp tereyağını, paket peçeteyi, plastik kaşıkları, kutu deterjanı, köpek tasmasını, hardal kavanozunu, muzu, sirke şişesini ve diğer başka ürünleri sanki bir rüyanın içinde çaresiz kalmışçasına hesaplıyordu.

Ürünler hesaplandıkça bir delikanlı onları torbaya koyuyordu. Ellinci torbasını dolduruyordu. Yüzünde Şeytan Adası'ndaki bir mahkûmun sertliği vardı.

Bu çocuk yarı zamanlı çalışan bir üniversiteliyse, torbalamaya başladığında birinci sınıftaydı ve artık son sınıfa geçmişti.

X bana gülümsedi. Birazdan oradan çıkacağımızı ve onun evinde beyaz şarap içip birbirimizi daha yakından tanıyarak keyfimize bakacağımızı ifade eden bir gülümsemeydi bu.

Önümüzdeki müşterinin arabalara yüklediği ürünlerle ilgili şakalar yapacak veya bizi X'in yatağına daha hızlı götürecek mahrem şeylerden konuşacaktık belki de.

Ama o çorba reyonunda bir şeylerin çok hızlı gerçekleşmesi gerekiyordu, çünkü kutularca domates çorbasına sonsuza dek bakarak duramazdım öyle.

Onun bir an önce ortaya çıkıp dükkân kapanmadan bu ilişkiyi başlatması gerekecekti, yoksa aklımdan çıkmayan o Japon romanını düşünmeye devam edecek ve süpermarkette yaşanacak bir romantik ilişkiye asla karışamayacaktım; bunun yerine Hawaii'de, sınırlarından biri Pasifik Okyanusu'nca belirlenmiş bir Japon mezarlığında dolanacaktım.

Mezarlık harap halde ve yaşlı bir Japon çift göze daha güzel görünmesi için boş yere uğraşıyor. Mezarlığın bakımsızlığından memnun değiller ve tadilata muhtaç olmasından yakınıyorlar, ama mezarlığın görünümünü kendi standartlarına uygun hale getirmek, altından kalkabileceklerinden çok daha büyük bir emek gerektiriyor belli ki.

Öğle vakti yaklaşıyor ve sıcak kasıp kavururken güneş merhametsizce ışıklarını saçıyor.

Honolulu'da beni havalimanından alan Japon kadınla birlikteyim. Mezarlığı işaret edip bir bakmak için durmamızı istediğimde beni geri çevirmedi.

Hal ve tavırlarımın genelde tuhaf olduğunu bilir ve huyuma gider, çünkü her zaman değil sadece bazen tuhaflık yaparım. Genelde, daha önce de birçok kez ifade edildiği üzere insanda derman bırakmayacak kadar sıkıcıyımdır. Yani anlayacağınız, bir teraryum bitkisi gibi haftalarca yaşayabilirim.

İlgisizliğim ve ataletim beni neredeyse aciz bırakabiliyor, ama bugün Hawaii'nin Maui Adası'ndaki bu Japon mezarlığında durum böyle değil.

Çoğu kişi Hawaii'ye mezarlıkları için gelmez. Güneşi ve plajları görmek isterler: Hiçbir zaman hoşlanmadığım iki şey. Yani Hawaii'de bir bakıma yanlış yerde sayılırım, ama elimdekiyle yetinen biriyim ve şu an elimde keşfedilmeyi bekleyen bu Japon mezarlığı var.

Mezarlığın yanında bir Budist mabedi var.

Maui'de doğup büyümüş Japon kadın bu mezarlıkta akrabalarının yattığını ve onların cenazelerine katıldığını anlatıyor bana. Kim olduklarını ve ölüler arasındaki yerlerini sormuyorum. Japon kadınla ayrı yollara sapıyoruz. Ben öylece dolanıp bu ölümsüzlük simgelerinin üzerinde kendime ait yollar çiziyorum ve kadının izini kaybediyorum.

Mezarlıklar beni hep büyülemiştir ve bu dünyada nereye gitsem ömrümün sınırlı vaktini yüzlerce mezarlıkta fazlasıyla harcamışımdır herhalde.

Bir keresinde Mendocino'da bir ormanın içindeki küçük bir kulübede kalırken çok hastalanmıştım. İki yıl tatil yüzü görmeden çalıştıktan sonra kız arkadaşım işi bırakmamı istemiş, her şeye biraz ara verip California sahilinin yukarısında Mendocino denen küçük ve uğursuz bir kasabanın yakınlarındaki bir kulübede onunla birlikte birkaç hafta geçirmem için dil dökmüştü. Biri ona kulübenin anahtarını ödünç vermiş, kendisi de bizi oraya götürecek arabayı iki haftalığına başka birinden almıştı.

Tatil yapmamı sahiden çok istiyordu ve her şeyi ayarlamıştı. Oraya vardığımızın ertesi günü hastalandım ve hastalığım oradan ayrılana dek sürdü.

Hayal ettiği tatil kesinlikle bu değildi.

Kemik titreten üşümeyle dönüşümlü çıkan yüksek ateşim vardı ve yataktaki günlerim yıllar gibi geçti. Yatak ucunun birkaç adım ötesinde manzaraya açılan kocaman bir pencere var-

dı ve ben bu pencereden neredeyse pencereye kadar uzanan ormana bakardım.

Orman, kerestelik ağaçlardan oluşuyor, ağaçtan başka bir şey görünmüyordu, ağaçların yeşilliği çokça karanlıklar içindeydi; zira çok hasta olmam bir yana, alçak bulutlar ve ölülerin giysilerini asabileceğiniz elbise askıları misali çöken sis ve puslu hava hastalığımla uyumluydu.

Sırf ağaçların o etkileyici yakınlığına bakabilmek için tam da dev bir pencere koyulacak yerdi. Arada boşluk yoktu. Ağaçların sonu gelmiyordu. Artık bu kimin eviyse ağaçlara bakmayı çok seviyor olmalıydı, zira o pencereden bakınca başka bir şey görülmüyordu.

İşte ben de terleyerek, titreyerek ve o yok olasıca ağaçlara bakarak öylece yatıyordum.

Beni buraya getiren kadın tüm vaktini hasta birine harcamayı planlamamıştı, bu yüzden sık sık arkadaşlarını ziyaret etmeye, kasabada dolaşmaya ve arkadaşlarıyla bir şeyler yapmaya çıkıyordu: yemekler ve partiler falan.

Öyle hastaydım ki parmağımı kıpırdatamıyordum.

Bir keresinde kadının çok bunaldığını bildiğim için elimde kalan tüm enerjiyi toplayıp onunla sevişmeye çalışmıştım, ama bedenim beni yüzüstü bırakmıştı.

Kadın yataktan kalkıp giyinmişti.

Onun için de sinir bozucu bir deneyim olmuştu.

Kasabada arkadaş olduğu dansçı bir kadınla kahve içmek ve sanırım çok ilgilendiği dans konusunda sohbet etmek için dışarı çıkmıştı.

Dansçının biraz ilginç bir yanı vardı. Üç ya da dört yıl öncesinde San Francisco'da tanışmıştım onunla ve ona abayı yakmıştım. O zamanlar 20 yaşlarında olsa da masum bir 15'lik gibi görünüyordu ve provalarda ve sahnede birkaç kez izlediğim bir balede rol alıyordu.

Bir balerine göre biraz fazla iri memeleriyle çok ama çok ilgi çekici bir vücudu vardı. Ayrıca sarışındı ve komşu kızı tipinde bir tatlılığı vardı. Ne yazık ki dans konusunda çok şevksizdi ve bence sonunda dansı bırakmasına yol açan da bu oldu.

Bir provada, üzerindeki tek parça siyah mayosuyla yerde hareketsiz yatması gereken bir sahne vardı. Öbür balerinler onun etrafında dans edecek ve hareketsizce geçen beş dakika sonrasında ayağa kalkıp onlarla tekrar dans etmeye başlayacaktı.

Beş dakika geçti, hiç hareket etmeksizin epey davetkâr biçimde yerde yatmıştı bu süre boyunca. Bale hareketlerine dönme sırası ona geldiğinde kıpırdamamaya devam etti. Artık baleye katılması onun için önemliydi ama o öylece yatmaya devam etti.

"Hey, S," dedi balerinlerden biri ve sonunda "S!" diye bağırdı ama boşuna. Uyuyakalmıştı. Diğer balerinler baleyi kesmek ve onu uyandırmak zorunda kalmıştı.

Yüzünde sersemlemiş bir ifade ve yeni uyanmış birinin mahmur şehveti vardı.

Galiba bu olaydan kısa süre sonra gruptan ayrıldı, ben de onu bir daha ancak geçen hafta Mendocino'da gördüm.

Hastalığım ve hava koşulları ara vermişti. Birkaç saatliğine hava gerçekten güneşliydi ve grip biraz hafiflemişti. Kız arkadaşımla birlikte dansçı ve dansçının bir erkek arkadaşıyla küçük bir nehir kıyısında buluşmaya gittik.

Fransız ekmeği, peynir, Yunan zeytini ve beyaz şarapla klişe bir piknik yaptık galiba. Biraz da meyve belki. Sahil sıcaktı aslında. İki kadın da iki parçalı mayo giymişti. Dansçı olanın üzerinde bikini, benim arkadaşın üzerindeyse daha kapalı bir mayo vardı.

Birden, pek –hatta hiç– konuşmaksızın üstlerini çıkardılar ve ben dansçının, bir dansçıya göre fazla iri memelerine bakıyordum. Hâlâ 20 (15) yaşında gösteriyordu ve iki kadının

açıktaki memelerine bariz bir şekilde bakmamak son derece normalmiş gibi pikniğe devam ettik.

Neyse işte, kız arkadaşımın dansçıyla kahve içmesi hasta biriyle sevişmeye çalışmaktan çok daha tatmin ediciydi. O çıktıktan sonra pencereden ağaçlara bakmaya koyuldum yine. Artık daha fazla katlanamaz oldum birden. Bir gayretle yataktan kalkıp giysilerimi üzerime geçirdim. Ateşim vardı ama umurumda değildi. Evin duvarına dayalı duran eski bir bisiklet vardı. Kız bisikletiydi ve neredeyse düşecek kadar yavaş bir şekilde pedal çevirerek kasaba civarındaki bir mezarlığa gittim. Beş yüz metrelik bir yoldu belki ama bana bir kıta aşmışım gibi geldi.

Bisikletten inip ölüm mesajlarını inceleyerek mezar taşlarının arasında dolaştım. Eski bir California mezarlığıydı burası. Ölülerin büyük kısmı uzun süredir oradaydı.

Gökyüzü öyle kapalı ve basıktı ki neredeyse yağmur çiseleyecekti.

Ölüleri okuyarak dolanırken ateş yüzünden cayır cayır yanıyordum; ama her nasılsa, başarısız aşk girişimim öncesinde, esnasında ve sonrasında öylece ağaçlara bakarken hissettiğimden çok daha canlı hissediyordum kendimi.

Tekrar bisiklete bindim ve yatağa dönüp yine pencereden ağaçlara bakmak üzere, yavaş yavaş bisiklet süren birinin heykelinden azıcık daha hızlı bir şekilde pedal çevirdim.

Kız arkadaşım döndüğünde neşeli görünmeye çalıştı. Bana bir bardak portakal suyu getirdi ve yatağın kenarına oturup yakında iyileşeceğimi söyledi. Haklıydı ve şimdi, on sekiz yıl sonra, California ormanlarındaki o pencereden ve sonu gelmeyecekmiş gibi görünen ormanlı hastalığımdan binlerce kilometre uzakta, ilgimi çeken bu Japon mezarları arasındaydım, bu mezarlar ki yakındaki okyanusun sesi onların sessizliğinin müziğidir.

4 Şubat 1982, Devam edecek...

Bu mezarlıkta ilginç, hatta farklı bir şey fark ettim: okyanus kenarında dikilmiş bir anıta benzeyen şeyin tabanı etrafında istiflenmiş mezar taşlarından oluşan bir yığın. Çürümüş elektrik kablosuyla bağlanmış bir dizi direği takip ederek yanına gidiyorum.

Bu kablo vaktiyle mezarlığın sonunu aydınlatırmış, ama sistem çürümeye terk edildiği için gücü artık karanlığa yetiyor sadece.

Artık kimse mezarlıkta ışık yanmasını istemiyor.

Mezarlığın geceleri aydınlatılması için bir sebep olmadığına karar vermişler.

Çürük elektrik kablosu tuhaf bir melankoli yayıyor.

Bir amaca hizmet ettiği zamanı hatırlıyor mudur acaba: Ölüleri aydınlatmak ve gölgelerini denizin bitmek bilmez devinimi ve hareketi üzerine düşürmek.

Derken mezar taşı yığınının yanı başında duruyorum.

Yüzlercesi var burada.

Neden, bilmiyorum.

Etrafında öylece istiflendikleri anıtla ilgili bir törenin parçası mı bunlar? Yanıtını bulmam gereken bir gizem bu.

4 Şubat 1982, Bitti.

Mezar taşı yığınından uzaklaşıp Japon kadının yanına gidiyorum ve sorumu ona yöneltiyorum. Onun da hiçbir fikri yok, mezarlığı eskiden bildikleri hale geri getirmek gibi imkânsız bir amaç uğruna adı konmamış bir çabayla didinen ihtiyar Japon çifte çeviriyor gözlerini.

Belki 1930'larda burası çok düzgün bir mezarlıktı ve anımsadıkları, tekrar öyle olmasını istedikleri mezarlık da odur.

"Onlara bir sorayım," diyor, tuhaf merakım karşısında çok sabırlı ve yardımcı davranarak. Sahilde güneşlenmeyi ve okyanusta yüzmeyi seviyor. Onu ziyarete gelmiş turistler arasında Hawaii'nin güzel plajlarındansa mezarlıklarla ilgilenen tek kişi benimdir herhalde.

Yanlarına gidip konuşuyor. Çift kısa bir süre onunla konuşuyor, çok sinirli gözüküyorlar ve sık sık mezarlığa doğru işaret ediyorlar. İhtiyar kadın kısa hareketler yaparken; erkek geniş, abartılı hareketler yapıyor. Adamın hareketleri çoğu zaman mezarlığın tamamını, tek bir mezar taşı bile bırakmaksızın kapsıyor.

Japon kadın geri geliyor.

"Bu mezarlığın durumuna çok üzülüyorlar," diyor.

"Biliyorum," diyorum.

"Artık kimse ilgilenmiyormuş, kendi başlarına da her şeyi yapamıyorlarmış. Dünyanın haline şaşıyorlar."

"Ya mezar taşı yığını?"

"Ah, onlar mı," diyor Japon kadın. İhtiyar çiftin ona anlattıklarını ciddiyetle aklından geçiriyor.

"O mezar taşları, bakımını artık üstlenmek istemeyen aileler yüzünden kazılıp boşaltılan mezarlardan kalmış."

"Peki ya cesetler?" diye soruyorum, gözlerimi okyanus kenarındaki mezar taşı yığınına çevirerek. "Cesetlere ne yapmışlar?"

"Yakılmaları gerekmişse yakılmışlar ve sonra diğer insanların külleriyle birlikte mabede koyulmuşlar," diyor.

Budist mabedine bakıyorum.

Yorgun ve güneşten yıpranmış görünüyor.

"İçinde külleri saklıyorlar," diyor, gözucuyla mabede bakarak.

Tekrar mezar taşı yığınına bakıyorum.

"Acaba mezar taşlarını neden oraya koymuşlar."

"Herhalde atmak istemiyorlar," diyor.

"Üzücü," diyorum. "Artık kimse onların yaşamış olduğunu bile bilmiyor."

Çoğu mezar taşı, kimlerin hayatlarını temsil ettikleri görülmeyecek şekilde istiflenmiş. Yalnızca taşların arkasını görebiliyorsunuz. Kişinin adı ve doğum ile ölüm tarihleri gizli kalmış.

Sanki hiç var olmamışlar.

Mabede baktım.

Defnedilmek için çok sıradan bir yerdi ve boyası dökülüyordu.

İnsan, benim yaptığım gibi bir gün mezarlığın yanından geçerken arabadan inip ölülerin arasında onları düşünerek, eskiden kim olduklarını ve nasıl yaşadıklarını merak ederek dolaşamaz öylece.

Mabedin içinde gözden ve zihinden uzaktalar. Mezarlarından çıkarıp onları mabede koyduran akrabaların bu ölülerin anılarını pek sık yoklamadıklarına dair bir hisse kapıldım.

Bu sonuca varmamı sağlayan şey, mezar taşlarının rastgele terk edilme biçimleriydi. Son bir kez bakmak için mezar taşı yığınına tekrar gittim. Hikâyelerini biliyordum ve dostlarının, akrabalarının onların ölümünü geride bıraktıklarını, artık onlara bakmak istemediklerini bilip de kendimi kötü hissetmemem mümkün değildi.

Çok tuhaf geliyordu bana.

Saygı ve matem dolu bir cenaze töreni eşliğinde ilk gömüldükleri toprakta neden rahat bırakılmamışlardı ki? Mezarlıkta yer de vardı. Ölüler mabede defnedilecekse en baştan defnedilmeliydi.

Bu unutulmuş mezar taşı yığınına hiç anlam veremedim. Galiba diğer her şey gibi buna da anlam veremiyorum.

Dönüp Japon kadının beklediği mezarlığın öbür ucuna yürüdüm. Mezarlıktan bıkmıştı ve gitmek istiyordu. Birkaç saat içinde Honolulu'ya dönmemiz gerekiyordu. Ayrılmadan önce annesinin sahibi olduğu bir restoranda öğle yemeği yiyecektik.

Mezarlığın bakımsızlığına karşı mücadele eden ihtiyar çiftin yanından geçtim.

Başlarını kaldırıp baktılarsa da tek kelime etmediler.

"Gitsek iyi olur herhalde," dedim.

"Evet," dedi Japon kadın. "Fazla vaktimiz yok. Saat iki uçağına yetişelim ki akşam işe gitmeden önce evde biraz uyuyabileyim. Öğle yemeği için doğruca restorana gideriz."

Yaşayanların izleyeceği yoğun bir seyahat planı çizmişti bile.

Oysa benim seyahat planım çaresizce oradan oraya taşınan ölülerin tarafındaydı hâlâ.

Arabaya binip ağır ağır uzaklaştık.

"Annemin tempurası* güzeldir," dedi.

Japon mezarlığı tamamen gözden kaybolmadan dönüp son bir kez oraya bakacaktım, ama fikrimi değiştirdim. Bundan böyle bensiz idare etmeleri gerekecekti.

Oraya bir daha asla dönmeyeceğimi biliyordum.

Japon mezarlığı, Maui Adası'nda gördüğüm en ilginç şeydi ve Maui'ye dönmem için bir neden olamazdı. Orayı tüketmiştim. Ne yazık ki güneşle aram yok. Güneşin altında uzanıp akıllı bir barbekü gibi öbür tarafımı pişirmek için ağır ağır yan dönmem hayatımı biraz daha kolay kılardı herhalde.

---

* Tempura: Deniz ürünlerinden yapılan bir Japon yemeği. (e.n.)

Elveda Maui, güneş adası.

Elveda Japon mezarlığı, dolaşıp duran ölülerinle.

Buffalo, New York'taki ilk gün çok güzeldi.

Oraya bir-iki ders verip eski bir dostum ile eşini ziyarete gitmiştim. Bana Londra'nın Hampstead bölgesini anımsatan küçük, sessiz bir sokakta büyük kır evinde yaşıyorlardı.

Buffalo'da geçireceğim günleri iple çekiyordum. Daha önce de gitmiştim oraya ve mimarisini çok hoş bulmuştum. Buffalo'da, insanların maddi olarak gücünün yettiği bir dönemde inşa edilmiş pek çok kocaman tuğla ev var. Öyle bir dönem asla gelmeyecek bir daha.

Arkadaşımın yaşadığı sokakta üç kır evi vardı. Ben yürüme mesafesinde bulunan eski bir otelde kalıyordum. Güzel zaman geçirip canlanmayı dört gözle bekliyordum. Montana'da sıkı çalışmayla geçen bir yaz ve Buffalo'ya gelmemin hemen öncesinde sona eren yoğun bir gelir vergisi faaliyetiyle geçen bir dönem, enerjimi ve moralimi tüketmişti.

Ertesi sabah arkadaşım ve karısıyla birlikte yine güzel bir gün geçirmeyi planlayarak onu otelden aradım. Telefonu açtığında sesi yorgun ve dalgın geliyordu. Sonra bana yanlarındaki kır evinde tek başına yaşayan genç kadının o gece tecavüze uğradığını söyledi.

Arkadaşımın kır evine gittim, yaşanan şok yüzünden çok ağır ve resmi bir hava vardı. Ağır ağır kahve içtik. İki dedektif uğradı. Anlayışlı ve ciddi sorular sorup oradan ayrıldılar.

Buffalo ziyaretimin planladığım gibi olmayacağını anlamıştım, zira genç kadının yaşadığı olayın gölgesiyle ortamın havası aniden kararmıştı.

Ertesi gün yine arkadaşımı aradım ve bu kez telefonu çok sarsılmış bir şekilde açtı.

Kadına tecavüz eden adam gece arkadaşımın evine çıt çıkarmadan girmiş. Karısı uyanıp adamı yatak odalarında dolanırken bulmuş.

Bağırarak kocasını uyandırmış, arkadaşımın irkilerek uyanması sayesinde adam odalarından ve evden çıkmış, ama çıkmadan önce arkadaşımın pantolonunu almış.

İki sabah üst üste arkadaşımın kır evine dehşet içinde gidip bir korku hikâyesi dinlemiştim. Çok küçük ve sakin bir sokaktı ve ihtimal dahilindeki üç ev içinde iki gecedir üst üste olanlar bunlardı.

Dedektifler çoktan uğrayıp gitmişlerdi.

Bu kez ağır ağır, zamana yayarak içilen kahve yerine viski vardı.

Eve giren adam arkadaşımın pantolonu dışında hiçbir şey çalmamıştı. Yatak odaları dışında eve rahatça girebildiğine göre pek çok şey çalabilirdi, ama hiçbirine el bile sürmemişti. Kasetçalarlar ve müzik sistemleri vardı ama adam onları istememişti.

Ne istemişti?

Evlerine girmek için hatırı sayılır bir zaman harcamış, banyonun sıkı sıkıya kapatılmış penceresinden içeri sızmıştı. Eve girmek için sağlam çalışması gerekmişti.

Adamın kararlılığı karşısında epey meraka kapılan arkadaşım olanlarla ilgili daha fazla bilgi edinmek için karısını ve beni viskinin etkisiyle uyuşmuş bir halde öylece bırakarak etrafı bir kez daha kolaçan etmeye çıktı.

Çok geçmeden son derece üzgün bir ifadeyle içeri girdi. Bir şey bulmuştu. Peşinden dışarı çıkıp yerde bir kasap bıçağının durduğu bir yere geldik. İnsanların lime lime doğranmasını izlemeyi seven sinema izleyicilerini eğlendiren korku filmlerinde kullanıldığını sık sık gördüğümüz şu kasap bıçaklarından biriydi.

Arkadaşımın evinin yanında durması hiç mi hiç eğlenceli değildi. Kadının tecavüze uğradığı gün bıçak yoktu orada. Çağrılan detektifler çok ciddi, neredeyse tek kelime etmeksizin geri geldiler ve bıçağı alıp götürdüler.

Arkadaşlarım geceyi evlerinde geçirmemeye karar verdi. Başta bana Londra'da geçirdiğim keyifli zamanları hatırlatan bu "huzurlu" küçük sokaklarında son iki gecedir olup bitenlerden uzaklaşmaya ihtiyaç duyuyorlardı.

Böylece arabayla beni Kanada'ya götürüp geceyi Toronto'da geçirdiler. Tecavüz, çalınan bir pantolon ve bir kasap bıçağı yüzünden kısa kesilen Buffalo ziyaretimden sonra Toronto'daki arkadaşlarıma uğramayı düşünüyordum. Olanlardan sonra Buffalo'da kalmanın pek anlamı yoktu, zira arkadaşlarım evlerini sağlamlaştırmakla meşgul olacaktı. Beni Toronto'ya bırakmaları bir adım sonra ne olacağını kafaya takmadan güzel bir uyku çekmeleri için bahane olmuştu.

Kanada'ya kasvetli bir ruh halinde gelmiştim ve ayağımın tozuyla mutsuz bir aşk macerasına bulaştım ki hepsi benim hatamdı. Kadın güzel bir ilişki olsun istiyordu ama buna izin vermedim. Sıçtım batırdım.

Toronto'daki otel odamdan ayrıldıktan sonra uçağa yetişmek için havaalanına gitmeden önce birkaç saatlik zamanım vardı, ben de giysilerini çıkarmasıyla ünlü bir aktrisin başrolde oynadığı bir Tarzan filmi izledim.

Bence bu filmi çekmelerinin tek nedeni kadına soyunması için bir bahane yaratmaktı. Bunun için neden kalkıp da konu olarak Tarzan'ı seçtiler acaba? Biletler ucuzdu ve salondaki az sayıda izleyici genellikle ömürlerini boşa harcayan serserilerden oluşuyordu, tıpkı benim gibi.

Toronto'da soğuk bir gündü ve belki de içerideki kimi adamlar, zira hiç kadın yoktu, tropik bölgelerde çekilmiş bu filmin içine sahiden girip sıcağın bir parçası olacaklarına bile isteye inandırmışlardı kendilerini ama salonun içi dışarısı kadar soğuktu.

Sinema idaresi, ne idüğü belirsiz izleyicilerden oluşan –ve benim de aralarında yer aldığım– geçici konuklarını ısıtmak için bir sebep olmadığına karar vermişti.

Peki ama niye Tarzan?

Aktris giysilerini çıkardığında izleyiciler artık öyle üşümüştü ki hiçbir etki yaratmamıştı. Kimisi koltuklarında uyukluyordu ya da belki donarak ölmüştü. Neyse işte, o kadar hareketsizlerdi ki çıplak vücut görmek bile onları heyecanlandırmamıştı.

O akşam kendimi tekrar San Francisco'da buldum ve hâlâ ekim ayındaydık, üstelik Montana'dan ayrılalı bir ay bile geçmemişti. Doğu yolculuğum hiç umduğum gibi çıkmamıştı. Sadece biraz eğlenmek, eğlenirken de bir iki hoş anım olsun istemiştim.

27 Eylül 1981'de Montana'dan ayrıldığımda sanki hayatımın bir döneminin sona erdiğini ve artık ömrümün sonraki aşamasına başladığımı hissediyordum.

Öyle desek yeri, zira bir şeyler olduğu kesindi.

5 Şubat 1982, Bitti.

Şubat ayının başlarındayız şimdi, hayatımın bu kısa takvim-haritasını incelemek üzere bir haftadır kaldığım San Francisco'nun Japon mahallesindeki erik ağaçları çiçek açmış. Bu takvimi çizmeye başladığımda eriklerin mor çiçekleri ağaçların koyu dallarında yeni yeni tomurcuklanmaya başlamıştı. Çiçekler o zaman mor noktalardan ibaretti, şimdiyse bir renk izdihamına dönüştüler.

Yakında dallarından yere damla damla düşmeye başlarlar; Chicago'ya gitmeden önce bu takvim-haritayı tamamlayana kadar çiçekler kaybolmuş olacak, şubat ayında yaşadıkları bu kısa bahar sessizliğe bürünecek ve artık ölümsüz olmayacaklar.

Yirminci yüzyılın en sert kışlarından birini yaşayan Chicago'da bu çiçeklerden bahsedecek olsam söylediklerimi tekrar etmek zorunda kalır, yine de anlaşıldığımdan emin olmazdım herhalde.

Çok kibar bir şekilde, "Erik çiçekleri diyordun, neydi o?" diye sorabilirdi biri.

"Önemli değil," diye yanıtlardım kibarca, San Francisco'dan, insanların –ben dahil– anlamakta zorlandığı bir kentten uzakta, küçük bir bahar olayını açıklamaya çalışmaktan artık bıkmış halde.

Chicago'da şubat ayında açan erik çiçeklerinden bahsetmemek herhalde daha yerinde olur. Chicago halkının kafasını boş yere karıştırmadan anlatabileceğim başka sürüyle konu var.

Bir kadının kendini astığı bir evde yaşamanın acayipliğinden bahsedebilirdim onlara.

Dün, bir süredir o evde yaşayan bir arkadaşımı gördüm, yarın oraya tekrar taşınmayı düşünüyorum zira yine meteliğe kurşun atıyorum ve Japon mahallesindeki otelde daha fazla kalmaya param yetmeyecek. Şu sıralar beş parasızım ama çıktığım yolculuğun amacı bu değil.

Arkadaşım, ölü kadınla konuşmak isteyen iki kişinin telefon ettiğini söyledi. Güncel gelişmeleri takip etmiyor kimileri. Kadın öleli bir yıl oldu.

Onlara ne yanıt verdiğini sormadım arkadaşıma.

Acaba böyle bir soruya nasıl cevap verilir?

"Üzgünüm ama öldü."

"Öldü mü?"

"Evet, geçen sene kendini astı."

"Kendini mi astı?"

"Evet. Galiba salonda. Tavanda kocaman ahşap kirişler var. Tam da kendini asmaya uygun."

*"Affedersiniz ama * ***-**** numarasını mı aradım?" diye sorar karşıdaki.*
"Evet."
"0 Hanım orada mı yaşıyor?"
"Artık değil."

Veya... telefon yine çalar.

"Alo."
"0 Hanım ile görüşebilir miyim?"
"Hayır, imkânsız."
"İmkânsız mı?"
"Sizi temin ederim ki onun sizinle görüşmesi imkânsız."
"Kiminle görüşüyorum acaba?"

Veya... telefon *yine* çalar.

"Alo, Y" –kadının adını söyler– "orada mı?"
"Hayır."
"Ne zaman döner?"
"Affedersiniz ama sanırım haberiniz yok. Geçen sene vefat etti."
"Aman Tanrım!" Telefonun öbür ucundaki ses ağlamaya başlar. "İnanamıyorum."
"Çok üzgünüm."
"Aman Tanrım."

Veya... telefon çalar...

Acaba telefon kendini astığı, hâlâ hayatta ve bilincinin açık olduğu ama geri dönmesinin, tıpkı filmi sondan başa doğru oynatır gibi her şeyi geri almasının, boynundan asılı kalmamasının ve kendisini her neyle astıysa onu eski yerine koymasının artık imkânsız olduğu bir anda çalmış mıdır? Belki o şey bir

çekmecede, rafta ya da askıdaydı, telefon çalmaya başlayınca o da gidip ahizeyi kaldırırdı.

Telefonun uzun, uzunca, çalabileceği kadar uzun çalması, sonra unutulmaya yüz tutması ve daha sonra cesedinin bulunup indirilmesindense, "Alo. Ah, nasılsın? Tabii, yarın kahve içelim. Saat üç gibi bana uyar. Orada buluşuruz. Kocanın kız arkadaşı mı dedin? Yarın konuşuruz. Evet. Yarın. Cuma. Peki, hoşçakal," derdi.

Ketchikan'da bulunduğum sırada çılgın Alaska meclis üyesiyle bir gece aramızda uzun bir konuşma geçti. Normal bir kitapta, ne yazık ki burada değil, akılda kalıcı bir karaktere dönüştürülebilecek insanlardan biri.

Birkaç gün önce onu bu metinde ne kadar gösterebilirim diye düşünüyordum, çünkü geliştirilmeye gerçekten müsait bir karakter. Çok ilginç, hatta renkli diyebileceğiniz bir adam. Bu kitaptan çok daha farklı bir filmde, karakter oyuncularına layık enteresan bir rol çıkardı ondan.

Konuştuk, daha doğrusu, hayatımda artık bir merhamet dönemine varmayı nasıl dört gözle beklediğimi ve bu dönemin kırklı yaşlarının sonunda başlamasının iyi olacağını ben anlattım, o dinledi. Merhamet derken, belki biraz sakinliğe kavuşmayı ve hayatımdaki –genelde bizzat mesul olduğum– hüsran ve ıstırapların arasına birazcık daha mesafe koymak için yaşama uğraşına getirilecek daha gerçekçi bir yaklaşımı kastediyordum.

"Gerçekçi" sözcüğünü kullanmış olmam ilginç.

Sorunlarım arasında sadece birkaç mil, hatta bazen birkaç inç olmasındansa neden bu mesafeyi artırmayayım ki? İki sorun arasında 47 kilometre olsa ve belki bu 47 kilometre dahilinde sorunlarım arasında nergis misali biraz huzur yetişse hoş bir değişiklik olurdu.

Nergisleri hep sevmişimdir.

En sevdiğim çiçek diyebilirim.

Birkaç hafta sonra ben Hawaii'deyken bu çılgın meclis üyesinden bir mektup geçti elime. Hayatımda merhamet olmasını dilediğini yazıyordu. Alaska'daki o geceyi hatırladığını ve her şeyin gönlümce olmasını dilediğini belirtiyordu. Ne bencil bir yazarım ben, adamı sadece kendi egomu yansıtacak bir ayna gibi kullanıyorum; rolü oynayacak kimse olmadığı gibi film de yok.

Ketchikan'da merhametten bahsettiğimiz günün ertesi Anchorage'a gitmek üzere yola çıkmıştım. Bolca sert içki gerektiren, belki de sert içkilerden beslenen türden bir sohbet olmuştu; bana viski, ona ise tekila.

Galiba sabah dörde kadar bir barda kafaları çekmiştik.

Dışarıda kar yağıyordu bazen, sözlerimizin ötesinde.

Sabah geç saatte kalktığımda fena halde akşamdan kalmaydım ve birkaç saat içinde Anchorage'a uçmam gerektiğinin farkındaydım; ama öncesinde yerel bir gazeteye röportaj verecektim.

Ne hakkında konuşacaktım ki?

Sosisli sandviç alıp otelin tam karşısındaki limana yürüdüm.

Zihnim de bedenim de hiç eğlenmiyordu.

Sosislinin yarısına geldiğimde birden çok sıkıcı bir hal aldı.

Birkaç karatavuk ve Panama bandıralı bir yük gemisi vardı limanda. Neyse işte, galiba onlar karatavuktu veya belki de karga. Sıkı-içilen-bir-gecenin-ardından-yeni-uyanmış-olmanın-acı-ve-belirsizliğinde bana karga gibi gelmişlerdi.

Ama akşamdan kalma o halimle bile geminin üzerinde 'Panama" yazıyordu, bu yüzden bu kuşlara karga diyeceğim ve her "karga" dediğimde lütfen gözünüzün önüne kargaları getirin.

Karatavukları unutun.

Sosisliden bir lokma daha yersem başımı belaya sokacağımı birden anladım. Sakin bir günün sabahında Alaska'ya de-

mirlemiş Panama bandıralı bir geminin önünde kusmayı kim ister ki, üstelik bir sürü karga gözlerini sana dikmişken, yoksa ilgilerini çeken benim sosisli miydi?

Kussaydım kaçarlardı bence.

Alaska kocaman bir yer, ömürlerini geçirecek başka bir yer bulabilirlerdi kolaylıkla. Alaska öyle büyük ki ayrı ayrı uçup gidebilirlerdi ve bir daha ne birbirlerini ne de başka bir karga görürlerdi –sudaki yansımaları hariç.

Sosislinin ekmeğinden ne kaldıysa kargalara attım.

İçlerinden biri harekete geçmeden önce hepsi ekmek parçasını çok dikkatli bir şekilde uzun uzun inceledi. Röportaj vermeden önce, akşamdan kalmış halimle bir ilgisi vardı bunun. Kargalara ve sosisli ekmeğime bakakaldım.

Alaska hakkında insanların genelde okuduğu türden bir seyahat tasviri değil bu. Hem sosisliyi nereden buldun ki? diye soruyordur kimileriniz. Sosisli sandviç, insanların Alaska'yla ilişkilendiremediği bir şey: ayılar, dağlar, Eskimolar, evet; hardallı ve çeşnili sosisli, hayır.

Orada bir yerden almıştım işte.

Zor da olmadı hani.

Ama: Onu yemeye çalışmak ayrı bir hikâye.

Sosislinin ekmeğini izleyen kargaları izlemekten sıkılınca İsviçre yerine Panama görmediğimden emin olmak için bir kez daha gemiye baktım.

Sahiden de Panama'ydı, şimdiyse kargalardan birinin ağzında sosisli ekmeği vardı. Karga için bir ilkti galiba, çünkü ekmekle ne yapacağını bilmiyordu. Ağzından minik bir sandal gibi uzanan sosisli ekmekle gülünç bir şekilde duruyordu öylece.

Öbür kargalar da büyülenmişti.

"İşte bu yüzden Alaska'dayım," dedim kendime. "Ağzından sandal gibi bir sosisli sandviç ekmeği uzanan bir kargayı izlemek için."

Yakına park etmiş bir arabaya doğru yürüyüp kargaları ve artık onlarla gezen sosisli ekmeğini dört bir yana dağıttım, arabanın kaputunun üzerinden bir avuç kar alıp yüzümü sertçe ovdum.

Röportaja az kalmıştı, benim de anlamlı şeyler söylemem gerekiyordu.

Gazeteciye kargalardan ve sosisli ekmeğinden bahsederdim belki. Aradaki buzları eritmek, gevşeyip röportajı rahat bir havaya sokmak için iyi olurdu.

Ben de öyle yaptım.

Ne düşündü merak ediyorum.

Ona kargalardan ve sosisli ekmeğinden bahsederken yerimde duramıyordum ve hikâyeyi anlatırken galiba biraz fazla el kol hareketi yaptım. Tanrım, çok fena akşamdan kalmaydım. Hikâyeyi anlatırken, buluştuktan sonra oturduğumuz masadan iki kez kalkıp kollarımı heyecanla havada salladım.

Ne yazdı merak ediyorum.

Anchorage uçuşu bitmek bilmiyordu.

Akşamdan kalma bir halde uçağa binmek, hayatımda yaptığım en kötü kırk şey arasında.

Merkezi sinir sistemi uçağın hızı ve gürültüsüyle doğrudan çatışma halinde. Bilinciniz hâlâ açıkken cerrahın bir elinde neşter diğerinde ders kitabıyla sizi ameliyat etmesi, bu arada tekrar tekrar, "Derslerime daha sıkı çalışmalıydım," demesi ve tam o anda annesinin üzerinde bahçe kıyafetleriyle ameliyathaneye dalıp yarıma gelmesi ve midemdeki deliği görünce doktora, "Tıp okuman için ne diye paramı çarçur ettim!" diye bağırıp beni göstererek, "Şu deliğe bak! Ne halt edeceksin şimdi? Bundan nasıl yırtacaksın bakalım!" demesi gibi bir şey.

Anne, midemdeki deliğin tam önüne bir tabure çekiyor.

"Hadi akıl küpü," diyor oğluna. "Şimdi ne yapacaksın?"

6 Şubat 1982, Bitti.

Bu bir sonraki cümlede yine kadının kendini astığı Berkeley'deki o tuhaf evdeyim. Hatta, ön salonda oturuyorum ve bu arada şubattan dokuz gün daha geçmiş, ayın 15'i.

Ne oldu?

Mesele şu ki, hayatlarımızın kontrolünü bazen tümden kaybederiz. Niyetim Japon mahallesindeki otelde kalıp bu kitabı bitirmek, oradan Chicago'ya geçtikten sonra işleri halletmek için San Francisco'ya dönmek, sonra Denver'a gidip Boulder, Colorado'da geçireceğim birkaç günün ardından baharı geçirmek için Montana'ya uçmaktı.

Evin çok eski, iç kısmının yüksek tavanlı, koyu ahşap kaplamalı olduğunu söylemiş miydim? Klasik ahşap ev tanımına uyacak bir ev bu, yani evdeki gölgeler uzun süredir burada, ilk baştaki gölgeler ve bu gölgelere eklenen onlarca yıllık gölgeler; hepsi bir araya gelip bugünde toplanmış: 15 Şubat 1982, Pazartesi.

Yarından sonraki gün, yani çarşamba Chicago'ya gidiyorum, ama bugün hayatın belirsizlikleri ve zorunlulukları beni buraya geri getirdi.

Dokuz gün önce bu kitabı yazmaya ara verdiğimden ya da ara vermek zorunda kaldığımdan bu yana neler yaptığımı anlatırım belki, çünkü bu kitap bir adamın hayatının birkaç ayında yaptığı seyahate dair bir takvim.

Keşke bu son haftayı doğru düzgün düzenlememe yardım edecek başka bir takvimim olsaydı. Belki o kadar da önemli değil, ama yine de yazmayı hangi gün bıraktığımı bilmek isterdim. Tarihten bahsetmiyorum. 6 Şubat günüydü ama cumartesi miydi yoksa pazar mı? Tam emin olmadığım mesele bu, hakeza yazmayı bıraktıktan kısa süre sonra hangi gün buraya geri taşındığımdan da emin değilim.

Bu işte pek iyi değilim belli ki.

Parmaklarımla hesaplamayı denedim, her gün için bir parmak, ama her nasılsa hesabı karıştırdım ki bunu yapmak imkânsız gibi bir şey. Yazmayı bıraktığım gün ile buraya geri taşındığım gün arasında bağlantı kurmaya çalışmak beni şaşırttı galiba. Neden birden böyle karışık bir hal aldı bilmiyorum ama öyle işte. Bu durum şu anki karar alma becerilerime olumsuz yönde yansımıyordur umarım. Doğru yaptığım herhangi bir şey var mı?

Berkeley'deki bu eve dönmeye niyetim yoktu: Hem de hiç niyetim yoktu. Hayatımın bir parçası olmayacaktı artık. Başka şeyler yapacak, başka bir yerde kalacak, farklı yataklarda uyuyacaktım.

Ama öyle olmadı.

Beş ya da altı nedenden ötürü buraya dönmeye karar verdim. Bu nedenlerden sadece biri ilginç. Evin havasını daha fazla solumam gerekiyormuş gibi hissettim. Sonsuzlukta oynadığı role daha çok vakıf olmam gerekiyordu.

İşte yine üst katta, bir zamanlar onun uyuduğu yatakta uyuyorum ve bu evin antika eşyası ve nesneleri arasında dolaşıyorum. Dışarıda yağan şiddetli yağmur öğleden sonra bir kış fırtınasına dönüşüyor. Evin hemen her yeri karanlığın loş gedikleriyle dolu. Özlem kanyonları ve yağmurlu öğle sonlarına dair anılar.

Şu an oturduğum yer – herhalde çalışma odası veya küçük bir oturma odası denilebilir buraya. Nasıl tarif edebilirim bilmiyorum. Kapısı mutfağa açılan yemek odasıyla bitişik, holün sağında bir salon var aslında.

Bu odaların hepsi öğle saatlerinde yağan kış yağmuru karanlığında.

Bir lambanın loş ışığında bunları yazdığım bu oda galiba çalışma odası olmalı. Başka ne odası olabilir bilmiyorum. Burası evin aydınlatılmış tek odası olsa da gölgeler ışığa doğru sokuluyor.

Gölgeler ışığa öyle yaklaşmış ki, ışığın en ufak hatasında kışın yağmurlu gölgeleri odayı hemen ele geçirip evin geri kalanına katacak.

Tekrar bu kitabın başına oturmam neden dokuz gün aldı? Buraya dönmek yerine otelde mi kalsaydım, bir daha hatırlayacağımdan şüphe ettiğim hangi günde döndüysem artık.

Pazar mıydı yoksa pazartesi mi?

Galiba salı günü burada olduğumu biliyorum, ama mahkemede yemin etmiş olsaydım hangi gün olduğunu söylerdim?

SAHNE: Bir Mahkeme Salonu

Kürsüdeyim, yemin etmişim. Hâkim benden hoşlanmamış. Suçlu olduğum kanıtlanabilirse şartlı tahliye imkânı olmaksızın bana seve seve müebbet hapis verecek. Bu kitabı yazmayı şubatın hangi günü bıraktığımı bilmemekle suçlanıyorum. Ayrıca buraya hangi gün taşındığımı bilmemekle de suçlanıyorum. Dava büyük yankı uyandırmış. Jüri seçimi zor olmuş. Kronolojik açıdan bakıldığında, zamana bel bağlamış çok sayıda insanın gözünde bir canavarım.

Zamanı iş edinen kimi insanlar var.

Mahkûm edilmemi, üstelik hafif bir cezayla kurtulmamamı istiyorlar.

Beni destekleyen birkaç insan var, ama onlara serseri gözüyle bakılıyor ve belli ki ses getiren bir gösteri düzenleyememişler. Bir şeyler yapmak ya da bir yerlere zamanında gitmek onlar için zaten yeterince zor, bu yüzden onların desteğine bel bağlayamam.

Avukatım yeni mezun olmuş, sınıf sonuncusu olarak. Avukatlık sınavını geçmesi mucize olarak görülmüş, çünkü boş zamanlarında ve meslek yaşamında içmeyi çok seviyormuş.

Son yıllarda içeri girip kadeh yuvarlamadan geçtiği tek barın* avukatlık sınavı olduğunu söyleyen arkadaşları onunla çok dalga geçmişler.

İçmesini yargılamak niyetinde değilim. Onun yerinde olsam herhalde ben de içerdim. Elleri yüzünden çektiği çile insanı içmeye sevk eder. Bundan bahsetmek istemiyorum, zira şu an çok deneyimli bir savcı beni kürsüde sorguluyor. Ne tesadüftür ki savcının babası beş eyalete yayılmış bir saat tamirhanesi zincirinin ve bir takvim fabrikasının sahibiymiş –ama davaya devam etmeden önce avukatımla ilgili bir şey daha söyleyeceğim.

Avukatım, üzerinde zırhıyla yanımda oturuyor. Onu içmeye sevk eden şey, dışarıda ve özel hayatında zırh giymesini de gerektiriyor.

Yani, o da bir nevi insan.

Kaçınmak mümkünse neden böyle bir şeye maruz bıraksın ki kendisini?

Neyse, kürsüdeyim ve savcı bana art arda sorular sıralıyor. Her bir jüri üyesinin kolunda görünür şekilde saatler var. Kimileri takı niyetine takvim takmışlar. Özellikle jüri üyelerinden birini görünce (kendisine fazlasıyla büyük gelen bir saat takmış bir tavşan bu), işler pek de yolunda gitmiyor, diye düşünüyorum.

Tavşan küçümseyici bir bakış atıyor bana.

Başımı nasıl bir belaya soktum?

Mahkeme salonunda zırhını kuşanmış bir şekilde oturan savunma avukatıma bakınca da kendimi daha iyi hissetmiyorum. İddia makamı bana saatimi kaybedip kaybetmediğimi sorduktan sonra avukatım tıngırdayarak ayağa kalkıp, "İtiraz ediyorum!" diyor. "Sorunun bu davayla ilgisi yok! İddia makamı pireyi deve yapmaya çalışıyor!"

---

* ABD'de avukatlık sınavı anlamına gelen *"bar examination"* tabirine dayalı bir kelime oyunu. (ç.n.)

Bu da ne demek oluyor?

Tavşan bana küçümsemeyle bakıp tüm salonun duyabileceği havuç kokan bir fısıltıyla "Asın bu orospu çocuğunu!" diyor.

Avukatım itiraz etmeye hazırlansa da hâkim onu susturuyor.

"İtiraz reddedildi. Yere kapaklanmadan yerinize oturun."

Zırh ağır ve avukatım ayakta biraz yalpalıyor.

Tekrar yerine otururken sanki at nallarıyla dolu bir çöp tenekesi devrilmiş gibi bir ses çıkıyor.

Ne yapacağım ben?

Anlaşmaya varmalıyız belki.

İkinci dereceden kronolojik ihmal suçuyla yırtabilir, iyi hal indiriminden yararlanıp 1987'de şartlı tahliyeyle salınabilirim.

Tavşana bakıyorum.

Avukatıma bakıyorum.

Geçen ay gidip bir takvim alsaydım her şey biraz daha kolay olur muydu acaba? Başına böyle bir şey gelmeden insanın aklına gelmez ki bunlar. Sonra da zaten epey geç kalınmış oluyor.

Tavşan kana susamış ve aradığı şey havuç kanı değil.

Avukatımın tekrar ayağa kalkmaya gücü olduğunu sanmıyorum. Çantasından bir şey çıkarıyor, siperini kaldırıp içeri döküyor.

(Zırh, sürüsüne bereket saat, kana susamış tavşan ve diğerleri mahkeme salonundan çıkar.)

Neyse işte, geçen hafta salı günü kesinlikle burada yaşadığımdan artık oldukça eminim. San Francisco'dan bana bir telefon geldiği için biliyorum. Önemli bir telefon olduğu için hatırlıyorum, bu da benim salı günü burada olduğum anlamına geliyor.

15 Şubat 1982, Bitti.

ve bugün günlerden çarşamba, San Francisco'da bir kafede oturmuş yazıyorum ve yazmayı bırakıp bu kitaba ara verdiğim ve kadının kendini astığı Berkeley'deki eve yeniden taşındığım şubat günlerinde neler olduğunu kabaca açıklamaya kararlıyım, yani, biraz.

pek sayılmaz aslında. Çok fazla vakit ayırdığım küçük planlar yüzünden kendimi koyverdiğim bir dönemdi bu. Şimdi en az bir haftada yapabildiğim her şeyi iki yıl önce –1980'de– tek bir günde yapıyordum.

Bu dokuz gün boyunca hiç kaçamağım olmadı, ama bazı erotik rüyalar gördüm. Tek tük hoş kadın görsem de hareket geçmeye halim yoktu. Gülümsemek ya da sadece merhaba demek bile beni fazlasıyla aşıyordu.

Yeni biriyle tanışmanın ya da eskiden tanıdığım biriyle yeniden görüşmenin, onu öğle ya da akşam yemeğine davet etmenin, sonra onunla buluşup hayatında neler olup bittiğini anlatmasını dinlemenin getireceği zorlukları yaşamak istemiyordum aslında. Kendi hayatımdan bahsedemeyecek kadar bıkkın olduğum için de öylece oturup onu konuşmaya yüreklendirirdim olsa olsa.

Bir yıldan fazladır hayatım hareketsiz geçiyor, çok basit şeyleri yapmak için hep çok fazla vakit harcıyorum. Kalbim ise dönüşüme uğramayan benzersiz buz saçaklarıyla dolu bir ay kolonisine benziyor.

Daha önce de kendimi böyle hissettiğimi ve hiç değişmeyeceğini düşünürken işlerin hep değiştiğini biliyorum, ama işlerin gerçekten değişeceğine inanmak bana göre hâlâ zor.

Bir başka gönül ilişkisine en başından başlayacağıma inanmak bana çok zor geliyor: Bir yabancıya söylenen "Merhaba",

ortak bir ritme göre hareket eden kalbim ve bedenim, kendi tarihlerini başlatan tarzların birbirlerine karışması.

Bana ne olacak?

Tekrar Berkeley'e taşındığımdan beri gün doğarken sevişen bir kadının sesiyle uyanıyorum. Bu sabah yine duydum sesini... Hafif, hayvani bir inilti, ama civardaki bir binadan gelecek kadar da yüksek.

Epey yüksek bir ses olsa gerek. Burada binalar birbirlerine o kadar da yakın değil.

Gün ağarırken başlayan inlemeleri belki on dakika kadar devam ediyor. O durduktan sonra yatakta tek başıma, kendini asan kadının örtülerinin sessizliğinde yapayalnız uzanıyorum.

Ona daha yakın mesafede oturan başka insanları da rahatsız ederek uyandırıp uyandırmadığını, bu insanların sesle ilgili bir şey yapıp yapmadıklarını merak ediyorum bazen.

Ama ellerinden ne gelir ki?

Polisi aradıktan sonra röntgenci sapık diye içeri atılmaları ve bu kadının çığlıklarının onları uyandırarak iç huzurlarını bozduğunu polise anlatmaya çalışırken hayatlarının mahvolması.

Dolayısıyla bu konuda kimse ses etmiyor.

Sesinin her yerde, hatta daha ötelerde duyulabildiğinden kadının haberi yoktur elbette, çünkü şehvetini dünyaya duyurduğunu bilseydi daha sessiz olurdu.

O güzel sabah sevişmelerinin yatak odasından asla çıkmadığını sanıyor.

Gün doğumunun bir parçası olduğunu bilmiyor.

16 Şubat 1982, Bitti.

... derken 1 Mart'a geldik:

Bu kitabın son 14 gününe ne oldu? Belli ki kitap da kronolojik bakımdan artık ele avuca sığmaz bir hal aldı ve hayatın gidişatına uygun olarak gittikçe büyüyor. Başladığımda, Chicago'ya gitmek üzere yola çıkınca bu kitabı bitireceğime söz vermiştim, ama Chicago'ya gittim ve yine San Francisco'nun Japon mahallesindeki bir otelde kalıyorum, ki bu sözcüklerin nihai kaderi de galiba buraya işaret ediyordu.

Bu yolculuğa devam ederken yaşamın kontrol edilemediği, hatta belki de öngörülemediği, planların ve alametlerinse kesinlikle söz konusu olmadığı gittikçe daha açık görülüyor.

Bu kitabın oluşum süreci gündelik çaresizliğimi vurgulamaktan başka bir şey yapmıyor. Bu kitapla seçtiğim amaç belki de daha en başından başarısızlığa mahkûmdu. "Yanılgı" sözcüğüyle başlamalıydım.

Neyse, vazgeçmeyeceğim.

Chicago seyahatim son değil, şimdiye dek gördüğümüz neredeyse sayısız başlangıç içinde yeni bir başlangıç olacak.

Gün doğumunda gelen sevişme seslerini Berkeley'deki tuhaf evde bırakıp yürüyerek hızlı trene gittim. Çiçek açan ağaçların arasında yol aldım: Çiçeklenmiş elma ağaçları, kiraz ağaçları, erik ağaçları arasında düş kura kura Chicago'ya gidiyordum.

Chicago soğuktu ve mevsim kıştı.

Yerler karlıydı.

Bir arkadaşım beni karşılayıp galiba yaklaşık 80 kilometre uzaklıktaki DeKalb'e götürdü. O gün 18 Şubat'tı. Yolda karnım acıkınca bir McDonald's'ta mola verdik, balıklı sandviç ve kahve aldım kendime.

Arkadaşının, DeKalb'in öğrenci semtindeki tek odalı dairesinde kaldım. Ayın 19'unda okuma yapacağım Kuzey Illinois Üniversitesi yakınlarındaydı burası.

İçerek ve hayatlarımızdan bahsederek sabahın dördüne kadar oturduk. Sonra yatağını bana verdi, kendisi kanepede yattı. Odasında kalmam biraz tuhaftı, ki bundan daha sonra bahsedeceğim umarım. Bu kitabın hiçbir kısmını tekrar okumadığım belli oluyordur.

Üniversitede İngilizce dersi veriyordu ve o gün öğleden sonra onun sınıfında derse girecektim, ki girdim, sonrasındaysa neredeyse üç saat süren bir imza etkinliğinde bulunacaktım, ki bulundum, bir de kampüste halka açık bir ders verecektim, ki verdim, sonra da bir grup öğrenci ve hocayla birlikte arkadaşımın dairesine gidip yine sabahın dördüne kadar oturacaktım, ki oturdum.

sonra Ortabatı'da on gün geçti, ki öyle oldu. Şimdi, Ortabatı'da geçirdiğim bir buçuk hafta boyunca olan biten bazı şeyleri, kendi referans sistemiyle çalışan hafızanın rastlantısal seçimleri dışında hiçbir sıra veya öncelik gözetmeksizin sınıflandırmak için bir sistem yaratacağım.

1. İnsanlar neden Ortabatı'da bulunduğumu sorup durdu. Oraya ders vermek için gittiğimi anladılar ama sonrasında neden orada kaldığımı anlayamadılar.

"Neden hâlâ buradasınız?" en sık sorulan soruydu.

"Gezegende hayatta olduğum sürece bir yerlerde olmalıyım," en sık verdiğim yanıttı.

Peki *neden* kalmaya devam ettim?

a. Orada bulunmak keyifliydi.
b. Arkadaşımı yeniden görmek ve onunla biraz zaman geçirmek güzeldi.

c. Ortabatı'yla ilgili azıcık bir şeyler öğrenme fırsatı sağladı bana, ki bir şeyler öğrenmek hep ilgimi çekmiştir.
d. Bir yere tam olarak yerleşip de birkaç gün geçirdikten sonra oradan taşınmakta zorlanırım, ta ki taşınmak zorunda kalana kadar, o zaman bu iş oldukça kolay gelir ve neden bunu daha önce yapmadığıma şaşınırım genellikle; çünkü belli ki bulunacağım yerle ilgili birden fazla tercih hakkım var, ama zaten başka bir yerdeysem bu tercih hakkımı kullanmakta isteksiz oluyorum bazen. Başka bir deyişle buradaki ironi, çok seyahat etmeme rağmen aslında seyahat etmekten nefret etmeme dayanıyor.

2. *Bir yemek davetinde Tupperware* satan bir kadının yanında oturuyordum. Kadın Tupperware konusunda çok ciddiydi ve ürünü satmayı adeta kutsal bir görev gibi görüyordu. Ayrıca kendini ürüne inançla adamıştı. Söylediğine göre en az bin dolar değerinde Tupperware'e sahipti ve hepsini kendi parasıyla almıştı.*

Bir şey daha ekleyeyim: Bu kadın yalnız yaşayan, genç bir üniversite öğrencisiydi ve asla evlenmeyi düşünmüyordu.

Söylediğine göre tüm Tupperware ürünlerini ömrünün geri kalanını yalnız geçirmeye bir parça hazırlık olsun diye almıştı. Son sevgilisiyle ayrıldıklarında adamın Illinois'u terk edip California'ya giderek Deniz Piyadeleri'ne katıldığını da söylemişti. Yani Tupperware ile kız kurusu olmak için kendi çeyizini düzüyordu ya da bizim buna inanmamızı istiyordu.

İşin ilginci, Tupperware nedir bilmiyordum ve bana anlatmasını istedim, nedense bunu yapmak ona garip gelmişti. Daha önce Tupperware nedir bilmeyen biriyle karşılaştığını sanmıyorum.

Temel Tupperware birimini sordum ona. Birleşik cisimlerin oluşturduğu bir toplam olmalıydı ve ilk olarak neyle başlandığını öğrenmek istedim.

* Plastik mutfak gereçleri satan bir marka. (e.n.)

Tupperware ile ilgili her şeyi en başından öğrenmek istiyordum.

Bu onu cidden şaşkına çevirmişti, çünkü onun neden bahsettiğini bilmeyen biriyle daha önce hiç karşılaşmamıştı.

Masada bir İngiliz Edebiyatı hocası vardı.

Gece ilerlerken bir noktada yemektekilere Empire State Binası'ndan bir basket topu attığınız takdirde, top kaldırıma düştükten sonra yirmi bir fit dokuz inç –yoksa yedi inç miydi– yüksekliğe sıçrayacağını söylemişti.

Söylediklerine tabii ki katılacaktık.

Ortabatı'da neden 10 gün geçirdiğimi artık anlarsınız diye düşünüyorum. Oradaki insanlar gerçeküstü bir şekilde büyüleyiciydi. Bu tür şeyleri dinlerken, bütün bunları Ortabatı'da yaşamamış birine nasıl açıklarım diye kafa yordum sık sık.

3. DeKalb'te geçirdiğim süre boyunca arkadaşımın yatağında yattım, o ise cömert bir biçimde kanepede yattı; ama onun yatağında uyumak son derece ilginçti ve bana hayatımın bir başka ilkini yaşattı.

Alt dairesinde başka bir daire vardı ve o dairedeki kişinin yatak odasında, arkadaşımın yatak odasının tam altında, bir guguklu saat bulunuyordu; yani guguklu saatin öttüğünü net bir şekilde duyabiliyordum. Kuş on beş dakikada bir saatten çıkıp bir kez ötüyordu, ama saat başlarında öterek saati şöyle söylüyordu:

bir: *guguk*
iki: *guguk, guguk*
üç: *guguk, guguk, guguk*
öğlene ya da gece yarısına kadar böyle gidiyordu
guguk, guguk, guguk, guguk, guguk, guguk, guguk, guguk, guguk, guguk, guguk, guguk

Saatin içindeki guguk kuşu cidden çok çalışkan bir kuştu. İşini çok ciddiye alıyordu ve daima dakikti. Uyanık halde yatakta uzanmışken veya uyumaya ya da uyanmaya çalışırken guguk kuşları beynime hücum ediyordu.

Sık sık uykusuzluk çektiğim için bundan daha acayip bir durum hayatta aklıma gelmezdi. Illinois'da öylece uzanmış, biraz uyumaya çalışırken guguk kuşu kafamın küçük bir kısmını düzenli olarak sersemletir, kendimi uyumaya çalışan bir çizgi film karakteri gibi hissetmeme neden olurdu.

Elbette aşağıdaki kişinin nasıl olup da uyuyabildiğini merak ettim, ama yattığım yeri değiştirmeyi ve yataktan kanepeye geçmeyi hiç istemedim. Bir daha asla bir guguklu saatin üstünde uyumayacağımı biliyordum, bu durumu gazetenin karikatür köşesini hazırlayan bir savaş muhabiri gibi yaşamayı tercih ettim: Karikatür sayfasında CEPHEDEN HABERLER başlığıyla.

1 Mart 1982, Bitti.

GÜNCEL BİR ARA

1982 yılında Illinois'daki kış yaşamına dair bu anılara kısa bir ara verip dün burada, San Francisco'da yaşanan birkaç şey hakkında yazacağım; zira bu kitabın başarısızlığa mahkûm amaçlarından biri de geçmiş ile şimdiki zamanının aynı anda işlemesini sağlamaya çalışmak.

Dün San Francisco'da geçirdiğim ilk gündü aslında. Buraya cumartesi gecesi geç saatte döndüm ve pazar gününü uçuş sersemliğini atlatmaya çalışarak geçirdim. Uçuş sersemliğin-

den hep çok çektim; Chicago ile San Francisco arasındaki iki saatlik fark bile bedenime ve duyularıma hafif bir denge bozukluğu, rahatsız bir bezginlik şeklinde sirayet eder. Galiba düne kadar da geçmedi.

Yazmayı bitirdiğimde Japon Ticaret Merkezi içinde yer alan kapalı bir alışveriş merkezindeki küçük ahşap masadan kalktım; masanın yanında kasa içinde bir ağaç ve birkaç poinsettia çiçeği duruyor: Birinin beyaz, diğerinin kırmızı yaprakları var.

Çalışmak için sakin bir yer burası.

Kaldırım üstünde bir kafeydi, ama ortada kaldırım yoktu, sadece ufak Japon dükkânları ile sarılı binanın beton zemini vardı, bir de sıkı bir yaya trafiği: turistler veya San Francisco'da yaşayıp burada çalışan ya da bir şeyler almak ya da merkezde bulunan çok sayıda restoranın birinde yemek yemek için gelen Japonlar.

Bu sözcüklerden başımı kaldırıp, yanımdan geçen insanları görmek hoşuma gidiyor. Bu kitap kati bir yalnızlığa çekilmeyi gerektirmiyor.

Yanımdaki masada iki Japon erkek kahve içiyor.

Neler yaptığıma dair en ufak fikirleri yok, umurlarında da olmazdı herhalde. Japon bir kadın uğradı şimdi, elinde kapalı bir şemsiyeyle. Onun da umurunda değil. Bana bakmaya bile zahmet etmedi.

Şemsiyenin sebebi: İçeride elbette yağmur yağmıyor, çatı falan var, ama dışarısı farklı, zira kış bitmeden gelen bir fırtına San Francisco'yu ıslatıyor.

Sabah saat 8:25'i gösteriyor, alışveriş merkezi sessiz ve dükkânların hiçbiri açılmamış henüz.

Son paragrafı yazmadan önce başka bir masada oturan bir Japon'un *donut* yediğinden bahsedecektim, ama size saati ve dükkânların kapalı olduğunu söyledikten sonra adam ve tabii *donut* da gitmişti; ama tam da adamın bıraktığı boşluğa bakarken –lanet olsun– adamın bu kez tatlı poğaçayla geri

döndüğünü gördüm. Ben onun gittiğini düşünürken o aslında restoranın kasasında başka bir hamur işi sipariş ediyormuş ve zaten geri dönecekmiş.

Geçmişi ve şimdiki zamanı aynı anda yürütmeye çalışmak sahiden zor, çünkü rollerini yerine getireceklerinden emin olmak mümkün değil. Aniden size düşman kesilebilir, anlayışınıza ve gerçekliğin gereksinimlerine taban tabana zıt hareket edebilirler.

Neyse işte, kısa Illinois ziyaretimi bir kenara atmamın nedeni, galiba, dün gece otele dönmek için otobüse binmek üzere Çin mahallesinden geçerken gördüğüm bir şeyi anlatmak.

En başta söylemek istediklerimi belki de farklı ve çok daha kısa bir yöntem bularak söylemeliydim, o da şu: Gösterimdeki ve gösterime girecek filmleri tanıtan fotoğraflara bakmak için Çin filmleri gösteren bir sinemada durdum. Programda içerdiği korku öğesi, kötü hayaletleri ve onların maceralarını detaylı bir şekilde gösteren bir dizi fotoğrafla tasvir edilen bir hayalet-korku filmi yer alıyordu. Bir de çok sağlam bir poster vardı.

İhtiyarlıktan kırılan çok yaşlı bir kadın, hayaletli posterin ve fotoğrafların bulunduğu gelecek program camının önünde duruyordu ve onlara bakarken dehşet içinde ağlamaya başladı. Korkması için filmi izlemesi bile gerekmemişti. Tanıtımlarına bakarak korkudan ağlamıştı. Birkaç gün ya da bir haftadan önce gösterime girmeyecek bir filmden korkmuş halde salondaki yerini çoktan almıştı.

Sonra otobüse doğru yürürken şöyle düşündüm: Gelecekte gösterilecek bir filmin tanıtımının onu korkutmasının nedeni belki de kendisinin de neredeyse bir hayalet olmasıdır.

4. Illinois'da beni götürdükleri tek turistik noktâ, dikenli teli icat eden adamın dikenli tel sayesinde zengin ve ünlü olduktan son-

ra inşa ettirdiği malikâneydi. Adamın ismini hatırlayamıyorum, ama zaten içeri girmedik. Arabayla yanından geçerken gösterdiler bana, Ortabatı'daki tek turistik gezim bu kadardı işte.

5. Arkadaşımda kalırken hiç yemek yapmadık. Ya dışarıda yedik ya da onun yaşadığı öğrenci semtinde yer alan birçok restoran zincirinden eve abur cubur söyledik.

Bekârlık hududundaki yalnız bir karakolda art arda geçirdiğimiz iki gün boyunca sadece abur cubur yedik. O abur cuburların yağlı ve tatlı pisliği içeride bir sis halini alacak kadar kokana dek hamburgerlerin, sosislilerin, paket servisiyle gelen İtalyan yemeklerinin, kızartmaların, *milkshake*'lerin, balıklı ve tavuklu burgerlerin şiddetli saldırısı altında uygarlıktaki rollerimiz zayıfladı ve dört-beş abur cuburdan sonra evin her yeri artıklarla doldu: Daire baştan aşağı yağlı ambalaj kâğıtları, köpük kutular, boş *milkshake* ve kola kutuları ve kararmış patates kızartmalarıyla kaplanmıştı; biz de gerileyiş ve çöküşümüzün bir sonraki mantıklı adımını attık.

"Yemek"ten sonra, artık içinde "besin" kalmamış ambalajı alıp yere atardık, böylece arkadaşımın dairesi karman çorman bir pikniğe benzemeye başlamıştı.

Ve tabii bunlar olurken yatak odasının alt katındaki guguklu saat gece gündüz demeden on beş dakikada bir öterek saati söylüyordu: Guguk.

Sonunda daha fazla dayanamadık ve iki günlük *pop art* müzemizi kaldırıp çöp tenekesine attık. İki gün abur cubur yedikten sonra daire hızla çürüyen bir ceset gibi kokmaya başladığı için bunu yapmak zorunda kalmıştık.

Bir de arkadaşımın öğrencilerinden biri uğradı, yanında hamburger getirmişti ve yemeyi bitirince hamburgerin köpük kutusunu kayıtsızca yere, diğer pisliklerin yanına attı.

Arkadaşım bunun anlamlı bir öğrenci-hoca ilişkisine evrileceğini düşünmüyordu.

Yani...

Tüm çöpleri atıp daireyi iyice havalandırdıktan sonra –yani, deyim yerindeyse kötü ruhları kovduktan sonra– tıpkı karikatür gibi çizilmiş bir kanserin atılması gibi tuhaf bir boşluk ortaya çıktı.

6. Daha önce hiç tanışmadığım ve bir daha asla görmeyeceğim bir sürü insanla tanıştım. Buralara kadar gelmemin bir parçası da bu. Şu anda olma hali.

Alışveriş merkezindeki dükkânlar açıktı artık.

Gittiği gibi geri gelerek gerçeklik algımı sarsan o hamur işi yiyen adam sahiden gitmiş şimdi. Varlığına dair tek bir kırıntı bile yok. Bu seyahatte onun hakkında yazdıklarım dışında onun burada olduğuna, hatta bu gezegende yaşadığında dair başka bir kanıt yok.

İşte bir fikir: Ya yalan söylüyorsam ve adamı ve onun kaçamaklı bir şekilde hamur işi yiyişini ben uydurduysam? Biraz olsun intikam almak isteseydim onun varlığını tamamen reddedebilirdim. Ne de olsa az çok basit bir şekilde ilerleyen bir paragrafı önemli ölçüde değiştirmeme ve Titanik'i kovayla boşaltmak gibi sözdizimine dayalı zor bir manevra yapmama neden olmuştu.

Ama onu yanılsamalara teslim etmeyeceğim.

Ayağa kalkıp onun var olma hakkını tanıyacağım, bu sabah kaşla göz arasında bir hamur işi daha almaya giderek beni zor durumda bırakmış olsa bile.

O da benim için aynısını yapar mıydı acaba.

2 Mart 1982, Bitti.

MART 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 NİSAN 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30 MAYIS 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 HAZİRAN 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 ve ben 22 Haziran 1982'de tekrar yazmaya başlıyorum artık.

Ne oldu be?

"Bırakmış olsa bile" ile "ben 22 Haziran" sözcükleri arasında neden yüz günden fazla bir zaman geçti... neden?

O sürede ne yaptım ve neredeyim şimdi?

San Francisco'nun Japon mahallesinde bulunan bir kafede o hamur işi provokatörünü izleyeli yüz gün oldu ve şu an yerel bir üniversitede bahar döneminde yazarlık dersi vermek için 1 Nisan'da geldiğim Montana'daki çiftliğimin arka verandasında oturuyorum. On gün önce notları teslim etmemle ders sona erdi.

Montana'da güzel bir sabaha uyandım.

Nereye baksam yeşillik ve güneş var, kuşlar da öterek ve kanatlarıyla hoplayıp sıçrayarak memnuniyetlerini belli ediyor, çünkü burada bahar adeta kış gibi geçti. Hatta buna bahar demek pek mümkün değildi. Kar fırtınaları öyle soğuk getirdi ki en eski Montanalıların bile sabrı sınandı. Hırçınlaştılar veya sersemlediler ya da her iki hisse birden kapıldılar. Bu soğuklar nihayetinde *Bir Yaz Gecesi* türünden bir gerçeküstülüğe vardı.

Montana'nın Bozeman şehrindeki barlar, soğuklar nedeniyle rağbet görmeye başlamıştı. Havalar etrafta dolaşmamı da epey zorlaştırmıştı, çünkü San Francisco'da bir şekilde bacağımı kırmayı becermiştim.

Aslında birinin gördüğü rüyaları dinlemekten nefret ederim, kırık bacak hikâyeleri de bu kategoriye giriyor, ama insanlar nedense kırık bir bacaktan heyecanlı bir hikâye çıkmasını ister ve böyle olması için de ısrar ederler.

"Bacağını nasıl kırdın?" diye hevesli hevesli sorarlar ya da kayıtsızmış gibi davranırlar. "Bacağını mı kırdın?"

Tamam, evet, kırıldı işte.

Ama işi orada bırakmazlar.

Heyecanlı ayrıntılar duymak isterler ve heyecanlı ayrıntı falan yoktur ortada. Kırık bacaklara dair tüm hikâyeler doğru zamanda yanlış yerde olmaktan ibarettir. Derken kalsiyum da çat diye kırılır işte.

Yüzlerce kırık bacak hikâyesi dinlemişimdir.

Bir ağaç köküne takılıp bir buçuk metrelik, evet bir buçuk metrelik bir tepeden düşüp ilk kez bacağımı kırdığımda San Francisco'da herkes bacağımı nasıl kırdığımı öğrenmek istemişti. Ağaç köküne takılıp bir buçuk metreden düştüğümü millete anlatmaktan bıkmış usanmıştım. Sanki onlara gerçeği anlatmıyormuşum gibi, sanki bir masal uyduruyormuşum gibi baktılar hep bana, ben de bir öğle sonrası bir takside giderken tam da öyle yaptım.

"Bacak kırık mı?" dedi taksici, koltuk değneklerim ve alçılı bacağımla taksiye güç bela binmemi izleyerek. Bunlar kuşkuya yer bırakmayacak birer ipucu elbette.

"Galiba öyle," dedim uzatmadan ve telgraf gibi kısa ve öz bir tarifle nereye gitmek istediğimi şoföre söyledim. Hedefini şaşırtmak niyetindeydim.

Nereye gitmek istediğimi sorduğunda planımın suya düştüğünü anladım. Varış durağıma dair telgrafımı tekrar ettim ve o *asıl* soruyu beklemeye başladım.

"Bacak kırık mı?" diye tekrarladı, hareket etmiştik bile. "Nasıl kırdın bacağını?"

"Ejderha," dedim.

"Ne?" dedi, birden acayip şaşırmıştı, az kalsın başka bir taksiye arkadan bindirecekti. Belki de o taksinin arka koltuğundaki yolcunun da bacağı kırıktı ve en az yüz kez anlattığı aynı sıkıcı hikâyeyi bir kez daha tekrarlayacağı aynı sıkıcı merasimden geçiyordu.

"Bir kaldırımdan inerken kırdım bacağımı."

"Kaldırımdan inerken mi?"

"*Bir* kaldırımdan inerken."

Öndeki taksinin şoförü, "Nasıl başardın?" diye şaşkınlıkla sordu, ama şaşkınlığı, benim taksi şoförümün sonunda uğrayacağı şaşkınlığın yanında az bile kalırdı.

"Bir kaldırımdan indim ve kırdım işte," dedi önümüzdeki yolcu, tedirgin bir şekilde arkasına bakarak, çünkü kendi taksi şoförüme "Ejderha" dediğimde az kalsın ona çarpıyorduk.

"Arkadaki taksi dibimize yanaşıyor," dedi yolcu, bizden ötürü diğer bacağının da kırılmasından korkarak.

"Bu niye kaşınıyor şimdi?" dedi öbür şoför ve korna çalıp bize ters ters baktıktan sonra, kırık bacaklı yolcusundan sonu dünden belli o son derece sıkıcı hikâyeyi koparmaya çalıştı. "Bir ejderha," diye tekrar ettim. "Ejderha mı dedin?" dedi benim şoför. "Evet ejderha," dedim.

"Bildiğimiz ejderha yani?"

"Bildiğimiz ejderha," diye cevap verdim, az kalsın gülümseyecektim ama kendimi tuttum. Top artık şofördeydi. Bakalım ne yapacaktı. Bir ağaç köküne takılıp bir buçuk metrelik bir tepeden düşerek bacağını kırdığını elin adamına milyarıncı kez anlatmayacağım raddeyi aşmıştım sonunda.

"Ejderhanın ne olduğunu biliyorsun, değil mi?" diye sordum şoföre. San Francisco'nun iş çıkışı trafiğinde makas ata ata ilerlerken aramızda çok uzun bir sessizlik oldu. Üç sokak süren bir sessizlikti bu. Önce pencereden dışarı, sonra da şoförümün ensesine ve dikiz aynasına baktım, benimle göz göze gelmemeye çok dikkat ediyordu.

Sonra yolculuğun geri kalanında söyleyeceği tek şeyi söyleyerek sessizliği bozdu.

"Evet, ejderha nedir bilirim," dedi belli belirsiz bir fısıltıyla. Yani, demek istediğim, kırık bacak hikâyeleri sabrı zorluyor –hem de çok. Ama bu, cevabını bir iç çekerek vereceğim şu dile getirilmemiş soruyu hâlâ yanıtlamıyor: Ahhhhhhh... Galiba bu bir iç çekme, sevgili okur.

–İyi de, San Francisco'da bacağını nasıl kırdın?–

Yazar: Otel odamda çok akıllı bir mobilyaya takılıp düştüm.

Okur: Kırık kötü müydü?

Yazar: Bütün dikkatimi ona verecek kadar.

Okur: Şimdi nasılsın?

Yazar: İdare ediyorum işte.

Okur: Alçı duruyor mu hâlâ?

Yazar: Yok, alçıya almadılar hiç.

Okur: Ne? Alçı yok mu? Hani bacağını kırdığını söylemiştin?

Yazar: Evet, iki yerden kırılmış.

Okur: Neden alçıya almadılar? Nasıl kırılmış? Platin mi yerleştirdiler?

Yazar: Hayır, kırıklar son derece düzgündü, doktor da çok ama çok dikkatli olursam alçıya gerek olmayacağını söyledi, fakat çok ama çok dikkat etmeliymişim, ben de çok ama çok dikkat ettim, şimdi de idare ediyorum işte.

Okur: Bir sorum daha var.

Yazar: Olur ama "ejderha" sözcüğüyle cevap verilebilecek bir soru olsun.

Okur: Sorum o kadar önemli değil belki de.

Yazar: Emin misin?

Okur: Kesinlikle.

Talihsiz bir kadını konu edinen bu kitaba kaldığı yerden devam edeceğim artık. Aslında oldukça ciddi bir şey hakkın-

da yazıyorum, ama bunu dolaylı yoldan, trajedinin bile kaçamayacağı çeşitli zaman ve insan tecrübelerini dahil ederek yapıyorum.

Dobra dobra konuşalım: Hayat devam ediyor.

Euripides, *İphigenia Aulis'te* adlı eserini yazarken akşamdan kalma bir halde uyanmıştır belki. Belki Euripides'in başına komik, sinir bozucu, tamamen anlamsız şeyler gelmiştir, bu sırada İphigenia, rüzgârlar essin ve Yunan gemilerini Truva'ya götürsün diye kurban edilmeye gitmektedir. Truva'da gemileri alan Odysseus, yıllar sonra, Penelope'nin taliplilerini bağrına basmak üzere İthaka'ya döner.

Penelope o günden sonra örgü örmüş müdür acaba?

22 Haziran 1982, Devam edecek...

Neyse işte, talihsiz kadın geçen kış kısa süreliğine kaldığım Berkeley'deki o tuhaf evde kendini astığı için hâlâ ölü. Etrafı dağlarla çevrili Montana'daki bu arka verandayla ve yaklaşan gök gürültüsünün ve uzakta çakan şimşeklerin gümbürtüsü eşliğinde biriken elektrik fırtınasıyla kıyaslandığında o ev bir düş gibi geliyor gelmesine, ama kadının ölümü gerçekliğini hiç kaybetmiyor.

Hayata daha fazla katlanamayıp kendini astı.

Yazmakta olduğum deftere düşen yüz günlük sessizlikten sonra, sadece birkaç saat içinde buradan sanki hiç ayrılmamışım gibi hissetmeye başladım.

Galiba hep buradaydım zaten. Belki de bir yere döndüğünüzde, aslında oradan hiç ayrılmamışsınızdır, çünkü geri dönmeyi beklerken bir parçanız hâlâ oradadır. Bu dediğim doğ-

ru olmasaydı o zaman orası yepyeni, daha önce görülmemiş, anımsanacak hiçbir şeyi olmayan bir yer olurdu.

Bense talihsiz bir kadını ve bunun hepimiz için ne anlama geldiğini anımsayıp duruyorum, bu arada gök gürültüsü ve şimşek tabiatın velvelesini sahneleyerek Montana göğünü görünür kılıyor.

Fırtına yaklaşıyor, yoksa batıya mı kayıyor?

Ne kadar sürede buraya geleceğini, sahiden gelip gelmeyeceğini merak ediyorum.

Esen rüzgâr, Japonya'da üretilmiş, San Francisco'da satın alınmış, şimdiyse Montana'da bulunan bu defterin –bu sözcüklerin yazılı olduğu, Montana'da bitmeye yazgılı defterin– yapraklarını kımıldatıyor.

... umarım.

Talihsiz bir kadını yazmak için bu defteri aldığımda, bu yolculuğu defterle birlikte sona erdirmeyi planlamıştım. Bu defterde 160 sayfa var. Başlarda, gün boyu yazdıktan sonra her bir sayfadaki sözcükleri sayıyordum. İlk sayfada 119 sözcük var, ikincisinde 193, sonra 192, 168, 188, 158, 208, 167, 174, 134, 150, 142, 191, 196 *fırtına iyice yaklaştı artık. Kuvvetli, çok kuvvetli bir rüzgâr başladı. Kavakların dalları sallanıyor ve yapraklar artık hışırdamıyor, şimdi hayali aslanlar gibi kükrüyorlar. Şiddetli bir rüzgâr sık ve yeşil çimleri süpürüyor. Demin kocaman bir şimşek çaktı, sonra da onun gürültüsü geldi. Şimdi bir şimşek daha çaktı ama henüz gök gürültüsü yok, gök gürültüsü şimdi geldi. Birbirleriyle dans ediyorlar adeta. Havayı serinlik bürüdü. Birkaç saniyeliğine hava karanlıktı ama güneş kısa süreliğine parlıyor* 164, 167, 194, 159, 135, 233, 166, 78 ve sonra sözcükleri saymayı bıraktım, sayfayı bitirmeye zahmet bile etmeden üstelik.

Zaman zaman saymaya ilgi duymuşumdur. Nedendir bilmem. Önceden tasarlamaksızın gelir, derken sayma isteği gider. Genellikle gittiğini bile fark etmem.

Bu kitabın ilk sayfalarındaki sözcükleri saydım çünkü bir süreklilik hissi yakalamaya, kendimi sahiden bir şeyler yapıyormuşum gibi hissetmeye çalışıyordum galiba; gerçi kâğıt üzerindeki sözcükleri saymak neden bu amaca hizmet etsin tam olarak bilmiyorum, zira aslında *sahiden* bir şeyler yapıyordum.

Her neyse, 1 Şubat 1982 tarihinde, 22. sayfada sözcükleri saymayı bıraktım – toplam 1885 sözcük vardı. Umarım doğru toplamışımdır. Saymakta iyiyim ama toplayamıyorum, ki bu bile biraz ilginç.

Fırtınaya ne oldu?

Merak etmeyin: Devam edeceğim.

İzin verin de kendiliğinden gelen ve son noktayı kendi kendine koymak isteyen bu ufak sayısal temayı kapatayım. Zaten şu an fırtınanın sesi kesildi. Ara vermiş.

Fırtınanın neden olduğu kesinti saymakla ilgili düşüncelerimi unutturdu veya kendi kendine bitti ya da söylemeye çalıştığım şey aslında... kendini asan kadın kaç yaşındaydı acaba? Dolaylı yoldan, neredeyse gizlice buraya varmak için mi çabaladım yoksa?

Sanırım kırklarının başındaydı, ama yaşını tam olarak bilmiyorum ve herhalde asla öğrenemeyeceğim. Uzun vadede pek fark etmese gerek. Kadın son derece ölü.

22 Haziran 1982, Bitti.

Az önce tekrar dışarı çıktım ve bu sayfalardan üç gün uzak kaldıktan sonra tekrar yazmaya başladım ve bir başka elektrik fırtınasının uzaklardan gelen gümbürtüsünü duydum.

Üç gün geçti.

Bugün 25 Haziran, ama başladığım yere geri döndüm: Bir başka elektrik fırtınası yaklaşırken verandada oturuyorum.

Üç gün önceki fırtına pek etkili olmadı. Orta düzeyde birtakım etkileri oldu ve çok göz korkuttu ama burada, çiftlikte tam bir fırtınaya dönüşmedi. Mesafesini korudu, sonra da şimşekli fırtınaların çekildiği o hiçliğe karıştı.

Bu hiçlik denilen yer huzurevine benziyor olabilir mi acaba? İnsanlar yerine gök gürültülü sağanaklar koridorda bir aşağı bir yukarı gezinip, "Dişlerimi seviyorum hâlâ. Neden lapa yiyecekmişim ki?" diye yemekten şikâyet ediyorlardır ya da yatakta sessizce uzanıp tavana bakıyorlardır, ta ki hemşire gelip yatak yara yapmasın diye ihtiyar fırtınayı yan çevirene dek.

Biraz önce dışarı çıktığımdan beri gökyüzünden tek bir ses gelmedi, elbette kuşlar hariç. Sesleriyle göğe hükmediyorlar.

Bahsettim mi bilmiyorum, eriyen karların karıştığı bir dere var yakınlarda. Karların dağlardaki o beyaz sessizliği güneş tarafından dere çağıltısına dönüştürülmüş. Dere, gürültülü karı şimdi Meksika Körfezi'ne doğru taşıyor.

Her bir kar tanesi başlı başına bir din gibi, hareketli birer mihrap kadar kusursuzca dağlara inen, vaktiyle beyaz bir sessizlikten oluşmuş o mücevher, şimdi ancak bir Bowery Boys filmi kadar ses çıkarıyor.

Olmayan bir fırtınayı anlatmak için beklemeye devam edemeyeceğim, bu yüzden çiftlikte sabah yaptığım ev işlerinden kısaca bahsedeceğim. Bu kitapta şu âna dek olup bitenler düşünüldüğünde ev işleri epey egzotik bulunabilir veya bu ba-

har başımdan geçen –ilginç sayılabilecek– aşk serüveninden de bahsedebilirim.

Bakın ne diyeceğim. Sıradaki konuyu belirlemek için yazı tura atayım: Montana'da sabahleyin yaptığım ev işleri ya da bir gönül ilişkisinin kısa hikâyesi. Yanımda bozukluk yok, bu yüzden mutfağa gidip almam lazım. Birazdan dönüp parayı atarım: tura gelirse ev işleri, yazı gelirse aşk hayatı.

Onunla tanıştığımızda bir haftalığına ders vermek üzere bulunduğum Bozeman'daydım. O akşam Bozeman barlarında sünger gibi içmiştim ve bacağım iki yerinden kırık olmasına rağmen kendimi gayet iyi hissediyordum.

Barda birileriyle takılıyordum ki illa tanışman gereken biri var dediler. Tam kafa dengi olduğumuzu söyleyerek onun da en az benim kadar uçuk olduğunu ima ettiler.

Başkalarıyla muhabbet ederken bazen epey hülyalı ve yaratıcı olabiliyorum. Başka bir deyişle: Biraz deliye çıkmış adım, ki galiba öyleyim. Kırk yedi yaşına basmak beni pek yavaşlatmadı, ama hayatımın geri kalan yüzde 95'lik kısmı çok normal, sakin ve genellikle sıkıcıdır. Bu gezegendeki varlığımı hesaplarken insanlar hayatımın o kısmını hatırlamayı tercih etmezler.

Her neyse, kadına telefon ettilerse de saat ikideki kapanıştan önce gelemiyordu, bu yüzden bar kapandıktan sonra bizimle Four B's restoranında buluşup kahve içecek ya da kahvaltı edecekti.

Four B's, Bozeman'da barlar kapandıktan sonra gidilen ve ertesi sabah mümkün mertebe ayık kalkmak için iki lokma yenip midelerin doldurulduğu yerdi.

Bu kadının neye benzediği hakkında hiç fikrim yoktu, sadece birbirimizden hoşlanacağınızı söylüyordu herkes. İnanmak zordu buna. Tanımadığım kişilerle çıktığım randevularda şansım hiç yaver gitmemiştir.

Bir keresinde arkadaşlarım benim için bir randevu ayarlamıştı ve ben de "çıktığım" kişiyle –arkadaşlarımın evinde–

yazdığı tez üzerine büyük bir tartışmaya girmiştim. Böyle bir şey nasıl olur ki? Kadını tanımıyordum bile. Tek istediğim onu yatağa atmaktı belki de.

Tez konusu Henry James romanlarında İtalyan mimarisiydi.

Henry James romanlarında İtalyan mimarisine verdiğim tepki yüzünden bir noktada gözyaşlarına boğulmuştu kadıncağız. Arkadaşlarım afallamıştı.

Henry James romanlarında İtalyan mimarisinin o randevuyu felakete sürüklemesini beklemiyorlardı.

Bu olay yıllar önce olmuştu ve arabayla Four B's'e giderken, bir yandan başımı belaya soktuğumu düşünsem de aslında pek umurumda değildi.

Henry James romanlarında İtalyan mimarisi üzerine doktora tezi yazan başka bir kadınla daha tanışma olasılığı neydi ki?

Arabayı Four B's önündeki otoparka çekip inince onun masada tek başına bizi beklediğini gördüm. Mekân tıklım tıklım doluydu ve nasıl biri olduğunu kimse tarif etmemişti ama o olduğunu biliyordum.

Bir elimde baston topallayarak pencereye gittim, boş elimi palyaço gibi salladım, suratımı da cama yapıştırıp yüzümü palyaço gibi şekilden şekle soktum.

Hemen mutlu oluvermiş, gülmeye başlamıştı.

Tanışacağım kişi iyi ki oydu.

Futbolcu tipli iriyarı bir herifin, tuvaletten dönünce yüzünü cama yapıştıran deli bir adamın sevgilisini korkuttuğunu görme ihtimalini düşünmek bile istemiyorum. Dışarı çıkıp beni pekâlâ bir kar yığınına fırlatabilirdi.

İki yabancının fiziksel dönüşüm geçirip sevgili olarak yakınlaşmaları, sonrasında çıplak, yan yana uzanmaları, hiç konuşmadan kendi düşüncelerinin mahremiyetine gömülmeleri hep büyülemiştir beni; bir de birlikte çıkılan bu yolculuğun böylesine plansız ve tesadüfi oluşu – neredeyse yazı tura atar gibi.

... tura
... yazı
... böylece o bahar sevgili olduk; bilindik zevklerden, yanlış anlamalardan, hazlardan ve tartışmalardan nasibimizi aldık, sabahları oturup kahve eşliğinde konuşulacak binlerce şey hakkında saatlerce konuştuk.

Çok zekiydi, bu yüzden düşüncelerimiz çok geniş bir alan katedebiliyordu. Ayrıca, kadınlarda zekâ bende afrodizyak etkisi yaratır. Bunu bir yerlerde okumuştum sanki, ama neyse işte, bir kadının zekâsı cinsel anlamda uyarır beni.

Çok güzel, sıkı bir vücuda sahipken hayatını kolaylaştırmak için bol giysiler giyerek dikkatleri vücudundan uzaklaştırıp onu gizlemeyi tercih eden kadınlardandı. Erkekler tarafından rahatsız edilmek istemiyordu. Erkeklerin fantezilerinde faal bir rol almaksızın istediği gibi dolaşmak istiyordu sadece.

Bu yüzden onunla uzun uzun sohbet ettikten sonra soyunmasını izlemek çok tahrik ediciydi. Şimdi düşününce, hemen her zaman giysilerini kendisinin çıkarmış olması biraz ilginç geliyor.

Galiba bunun sebebi 1.55 boyu ve 48 ila 51 civarı kilosuyla çok minyon olmasına dayanıyor. Belki de daha uzun boylu kadınları soymaktan hoşlanırken daha ufak tefen kadınları soyunurken izlemeyi tercih ediyorum.

Şimdiye dek bu konuda pek kafa yormamıştım, mantığın ışığı altında pek bir anlam da ifade etmezdi muhtemelen, çünkü 1.68-1.80 boylarında, uzun kadınla son zamanlarda –yani yıllardır– yatağa girmedim, bu yüzden tam olarak hatırlamam zor.

Benim boyum 1.90, dolayısıyla bir nedeni varsa herhalde budur. Tamamen yanılıyor da olabilirim, ama gözlerimizin birleştiği o az çok denk yakınlıkta uzun bir kadının giysilerini çıkarmak sanki daha kolay, oysa kısa boylu bir kadının gözleri çok aşağıdadır ve kadın göz göze gelmek için boynunu

zorlamak zorunda kalır ya da onu soymak bende rahatsızlığa neden oluyordur.

Belki de eğildiğim içindir.

Bilmiyorum. Bu hipotezi doğrulayabilmek için bu aralar uzun boylu bir kadınla yatsam iyi olur, ama ne yazık ki bu kitap kesin bir sonuca varamadan bitecek gibi görünüyor.

Geçen hafta uzun boylu bir kadınla yatma fırsatım olmuştu.

Birkaç saat konuştuk, sohbet tıkanınca bir ara boyunu sordum. "1.78" dedi.

İşler o raddeye gelseydi giysilerini çıkarır mıydım acaba? Memeleri ilgi çekiciydi, beli de inceydi. Üzerindeki bluz kolayca çıkardı, gözlerinin içine bakardım, onun da gözlerimin içine bakması hiç zor olmazdı.

Acaba...

Şimdi hatırladım da, aşk hayatımın bir özelliği daha var. Genellikle soyunup yatağa önce girerim ve uzanıp kadının soyunmasını, bunu nasıl yaptığını izlerim.

Bazen çok hızlı soyunurlar ve bir giysiyi çıkarır çıkarmaz yere atıp işleri bitince kendilerini yatağa atarlar adeta.

Başka kadınlarsa giysilerini ağır ağır, özenle çıkarırlar, sonra düzgünce katlayıp sandalyenin ya da yakında ne varsa onun üzerine koyarlar ve kuğu gibi yatağa süzülürler.

Kadın giysilerini ne şekilde çıkarırsa çıkarsın izlediği yöntemin onun sevişme becerisiyle hiçbir alakası olmadığını da eklemeliyim.

... bir şey daha var tabii.

Erotik bir tat belki, kafamın içine ve oradaki şehvete çevrilmiş bir dürbün ya da. Bazen ön odada bütün gece bir kadınla oturup konuşmaktan hoşlanırım, viski içip gün ağarana kadar konuşuruz ve böyle gecelerde bazen artık ne konuşuluyorsa birden araya girerek (ya bir filmden ya da Amerikan romanının belirsiz akıbetinden veya sıkıcı bir ortak arkadaştan –öyle sıkıcı bir arkadaştır ki en az bir saat onun hakkında konuş-

mamız gerekir– bahsediliyordur) bir soru sorarım, sonra da kadından soyunmasını isterim.

Genellikle ,"Giysilerini çıkar lütfen," derim ve kadın da genellikle tek bir söz etmeksizin dediğimi yapar, o giysilerini çıkarırken biz de o sıkıcı arkadaştan bahsetmeye devam ederiz.

O soyunduktan sonra sanki hâlâ giyinikmiş gibi sohbet etmeye devam ederiz, herhangi bir adım atmam. Sırf vücudunu görmekten zevk aldığım için onu çıplak görmek isterim. Viski ve sohbetin yanında iyi gider. Kadınlar hiç aldırış etmeksizin son derece normal davranırlar. Kanepeye kıvrılırlar ve gece devam eder. Üşüdüklerini fark edersem üzerlerine battaniye örtüp sıcaklığı artırırım.

Onlar battaniyenin içinde ısınıp rahatlamışken, oda da yeterince sıcak olduğunda bazen sohbeti yarıda keserim. Elbette o sıkıcı arkadaşa dair bahsi kapatmış, başka bir konuya geçmiş oluruz. İntiharın taşıdığı ahlaki değerden bahsederiz belki de.

"Memelerini göstersene," diyerek araya girerim ve kadın sohbeti bölmeksizin memelerini açıp sanki intihardan bahsederken onun memelerini görmek istemem dünyanın en doğal şeyiymiş gibi davranır.

Bu küçük açıklamaya giriştiğimden beri aklınıza bir soru düşmüş olmalı.

"Sapık" sözcüğüyle pek aram yok, çünkü o sözcüğü anlamakta cidden zorlanıyorum. 19. yüzyılda yaşamış bir İngiliz kadın, insanların cinsel tercihleri veya faaliyetleri hakkında duyup duyacağım en doğru şeyi vaktiyle söylemiş.

"Sokakta yapmadıkları ve atları korkutmadıkları sürece insanların yaptıkları umurumda olmaz," gibi bir şeydi.

Kelimesi kelimesine aktaramadım ama söylemek istediğim şey için yeterli. Belki bu devirde at yerine motosiklet diyebiliriz.

Evet, bana sormak istediğiniz asıl soruya dönelim.

"Sen soyunur musun?"

"Hayır."

"Neden?"

"Çünkü yaratmak istediğim etki bu değil. Kadın vücudunun zekâ alanında boy gösterdiğini görmek hoşuma gidiyor."

"Peki ya roller değişseydi ve kadın kendi giysilerini çıkarmadan senin soyunmanı isteseydi, yapar mıydın?"

"Elbette yapardım."

Gök gürültülü sağanak yağışın gerçekleşmediğini söyleyerek bugünkü yazıma son veriyorum; biri daha huzurevini boyluyor.

25 Haziran 1982, Bitti.

Dün gece telefonda bir arkadaşla konuşmamla başlıyor gün.

Ah, tabii, aynı verandadayız ve ufukta fırtına yok, güneş ve kuşlar gökyüzünde ışık saçıyorlar, batıdaki dağları örten karları yansıtırcasına birkaç beyaz bulut kabarıyor. Dağlar, dün gece arkadaşımla konuştuğum çok uzaktaki Pasifik Okyanusu'na adım adım iniyor.

Keyfinin yerinde olduğunu düşünerek arkadaşımı aradım. Akşamları onu aradığımda genellikle birkaç kadeh yuvarlamış olur, ben de nedense onun neşeli bir ruh halinde olacağını, biraz güleceğimizi düşünmüştüm.

Fena yanılmışım.

Sezgilerime asla güvenmemeyi öğrenmem gerek. 47 yaşımda neden hâlâ ısrarla bunu yapıyorum bilmem, ama bir kez telefonu açınca artık çok geçti.

O âna dek telefonda şahit olduğum en kötü ruh halindeydi. Sanki cehennem asansörü hayatının içine düşmüş ve asansör şeklinde bir delik bırakmıştı ruhunda.

Çok geçmeden ağlamaya başladı.

Hiç kimsenin asla dinlemek istemeyeceği, dinlemesinin gerekmediği şeyleri büyük bir dikkatle ve anlayışla dinledim. Bu tür şeylerin çaresizlikten oluşan koca bir boşluk yaratmaktan başka bir faydası yok.

Ne yapabilirdim ki? Bunları dinlemek benim ruhuma cehennemden gelen bir asansör düşürene dek ona yarenlik edip dinlemek... dinlemek... dinlemek... dinlemek... dinlemek dışında?

Şimdi kimin kendini daha kötü hissettiğini ölçmek için belki de Kafka'nın elinden çıkacak tuhaf bir ölçme aygıtı gerekir: O mu ben mi? Kadran, eğer Kafka'nın ölçme aygıtında kadran varsa tabii, hayatlarımızı hemen hemen aynı değerde gösterirdi.

İyimser olmaya davet ettim onu; ne komik, değil mi?

Her şey yoluna girecekti derken dinlemeye... dinlemeye... dinlemeye devam ettim. Arada bir onun sesi benim sesim oluyordu, sonra seslerimizi tekrar değişiyorduk.

Bahsettiği korkular, kuşkular ve kişisel trajedilerin hepsi yıllarca peşimi bırakmayan şeylerdi ve karanlık yanımla, yaşamaya devam etmek için gizlemek zorunda olduğum şeylerle ortak noktaları vardı. İçimdeki hapishaneden ara sıra kaçan şeylerdi bunlar. Ya ustalıkla organize edilmiş kusursuz bir kaçış olurdu bu ya da hücrelerinin kapılarını ben açardım, çıkıp beni kudurmuş kurt adamlar gibi parçalasınlar diye. Ve bunu gecenin bir yarısında tek başıma, yardım isteyecek kimse yokken ve kendimi savunmak için kullanabileceğim tek gümüş mermi ayın karanlık yüzündeyken yapardım. Ayın bu yüzü öyle karanlıktı ki, 1930'larda Shirley Temple'ın yaptığı step dansı onun yanında yerin altındaki bahçelerde milyonlarca yıl içinde acıyla, ağır ağır oluşan kömür gibi kalırdı.

Arkadaşımı dinlerken çoğu kez aynı anda konuştuğumuzu, bir kömür korosu gibi aynı şeyleri söylediğimizi düşünürdüm.

Artık çok ama çok sarhoştu ve telefonda sürekli gözyaşlarına boğuluyordu.

Her şeyi paylaştım onunla, ağlamak dışında. Bunun için yakında çok vaktim olacaktı, çok yakında bir arkadaşım kanserden öldüğünde.

Ağlaması artık asıl filmdi.

Benim ağlamamsa başka bir film olacaktı.

O öldüğünde gelecekti benim zamanım.

Bu yüzden arkadaşımla her türlü karanlığı paylaşabilirdim, ağlamak dışında.

Konuşmamızın sonunda eline kâğıt kalem almasını istedim. Yapılacak bazı temel şeyleri söyledim ona. Önce 25 Haziran tarihini ve "RB ile CN arasında konuşma" sözcüklerini yazmasını söyledim. Ona bir liste yaptırdım: 1'den 5'e kadar, çünkü öyle sarhoştu ki sabah uyanıp bitkin bir şekilde dairesine bakarken konuştuklarımızı unutmuş olacaktı, o kadar viski içtikten sonra dün gece ne olup da sızdığını ve telefonda biriyle konuşup konuşmadığını, kiminle ne konuştuğunu merak edecekti veya bunların hiçbirini düşünmeyecek, sadece Pasifik Okyanusu yakınlarındaki sabah ışıklarına boş boş baktıktan sonra, dünya yüzeyinin çok altında ağır ağır büyüyen bir kömür madeninin içine düşen asansöre dönecekti.

"Kâğıt kalem elinde mi?"

"Evet," diye *geveledi.*

"İlk maddeyi yazmanı istiyorum."

"İlk mi?" diye *geveledi.*

"Evet, bir."

"Peki," diye *geveledi.*

"Şimdi birden sonra 'yemek' sözcüğünü yaz."

Üç gündür yemek yemediğini söylemişti bana. Normalde 68 kiloydu. Şimdi kaç kilo olduğunu sorduğumda, "Elli dört kiloyum. Yemek yiyemiyorum artık. Yemek kokusunu düşünmek bile midemi bulandırıyor," demişti. Sonra da üç gündür çikolatalı süt, *Gatorade* ve yüzde 50 alkollü viskiyle beslendiğini ve sabah 10:30'da kalkıp 11:30'da viski içmeye başladığını anlatmıştı.

"Yemek mi?" diye *geveledi.*
"Bir yazdıktan sonra 'yemek' yaz."
"Kendi yazımı okuyamıyorum. Ne yazayım demiştin?"
"Y-E-M-E-K."

26 Haziran 1982, Bitti.

... ertesi gün oldu, vakit akşama geliyor ve yine bir fırtına tehlikesi var. Yazmaya başlar başlamaz batı yönünde birkaç kilometre ötede gök gürledi ve dere, onu dolduran karları Yellowstone Irmağı'na gürül gürül taşımaya devam ediyor.

Dün arkadaşımın bulaşıcı karanlığı hakkında yazmayı bitirdikten sonra Bozeman'a gidip geceyi sorunlarla, kendimin ve arkadaşlarımın sorunlarıyla dolu bir haftayı içerek unutmakla geçirdim. Şu anda fazlasıyla sorun var.

Kanserden ölmekte olan kadın hiç aklımdan çıkmıyor. Arkadaşımın karanlığına katıldığım o gece telefonla konuştum onunla. Geçen hafta ona telgraf göndermiştim. Ona huzur verir diye umuyordum. Geçmiş olsun kartpostalı göndermek için biraz geç artık. Hastane odasında kendisine mahsus bir telefonu var şimdi.

Telefonu çok kırılgan bir sesle, daha önce sesinde duyulmadık bir uysallıkla açtı. Sanki telefonu kullanmak için bir köprüden geçmiş gibi konuşuyordu, veya belki telefon köprünün bir ucundaydı, o da diğer uçta, ölümün uzatma kablosuyla mesafeyi aşıyordu.

Sanırım demek istediğim şey şu: Hiçbir zaman son halini almamış bir din adına inşa edilen (dolayısıyla hiçbir ibadetin yapılmadığı) sonsuz karanlıklar içindeki bir katedralde yanan ufak bir mum misali hafif bir berraklığa sahipti sesi.

Telgrafın nasıl hoşuna gittiğini, ne kadar güzel oluğunu, ona böyle daha çok şey yazmamı ve tekrar ne kadar güzel olduğunu söyledi bana.

Telgrafta şöyle demiştim:

SÖZCÜKLER HİÇLİĞİN ÇİÇEKLERİDİR.
SENİ SEVİYORUM

"Kendimi iyi hissettirdi," dedi. "Çok güzeldi. Lütfen daha çok yaz bana."

Kısa bir süre için bu kitabı yazmayı bırakıp, ahırda kayıp bir kedi yavrusu aramam gerek. Komşulardan biri birkaç gün önce gelip bir kedi yavrusu kaybettiklerini söyledi, acaba bir bakabilir miymişim. Ahırdan kedi sesi geliyordu galiba.

Başta emin değildim, şimdi de değilim ama gidip bakayım bari. Birazdan dönerim...

Kedi yavrusu yok, ama on metre kadar ötemde, 19. yüzyıldan kalma, terk edilmiş eski ağılların orada sazlıkta uzanmış bir ak kuyruklu geyiği ürküttüm. Çok fazla "Pisi pisi pisi pisi" deyince geyik ayaklanıp ağılın çitinden atladı. Çok güzel bir erkek ak kuyruklu geyikti ve insanların çok uzun süre önce kurduğu şeyin üzerinden zahmetsizce salınıverdi. O ağılı kuranlar bence bölge mezarlıklarında yatıyor şimdi.

Gök gürlemesi bir süreliğine durmuştu, şimdi yine başlıyor ve hava uçuşan kavak tohumlarıyla dolu. Yazı yazdığım verandanın üzerine uçuyorlar. Daha bugün ortaya çıktılar.

Haziran sonunda yağan o soyut karlara benziyorlar. İki yıl önce, 1980 senesinde etrafta tıpkı böyle uçuşuyorlardı, ben Colorado'ya gidecektim ve orada çok zeki, genç, şiir gibi bir Japon kadınla olağanüstü bir aşk yaşayacaktım.

Şimdi artık Japonya'da kendisi, oradan bana özlem dolu mektuplar göndererek hislerimi uyandırmaya çalışıyor; hislerimse gelip gidiyor, beni rahatsız edip kafamı karıştırıyor. Aramızdaki ilişki bitti mi yoksa başka bir aşamaya mı geçiyor, merak ediyorum.

Onu bir daha görecek miyim acaba? Belki sadece fotoğraflarda. İki yıl önce Colorado'dan beni ziyaret etmek için Montana'ya geldiğinde çekilmiş bir fotoğrafını gördüm. Fotoğrafı kimi arkadaşlar çekmişti ve birkaç hafta önce bana ilk kez gösterdiler.

Fotoğrafta uzun siyah saçları ve narin bir güzelliğe sahip, somurtuk yüzüyle Yellowstone Milli Parkı'ndaki Firehole Irmağı'nın yanında duruyor.

O zaman yirmi üç yaşındaydı ama on beşinde gösteriyordu.

Artık o yirmi beş yaşında, bense kırk yedi.

Arada çok yaş farkı var. Bazen mektuplarında ben çok yaşlanmadan görüşmemiz gerektiğini söyleyerek dalga geçiyor benimle.

Ne olacak acaba?

Arka bahçede geyik var, ağılların önünde duruyor. Otuz metre kadar ileriden gözlerini dikmiş bana bakıyor.

Ben dikkatimi Japon kadına vermişken geyik sessizce, hiç fark edilmeksizin içeri sızmış, bu cümleden kafamı kaldırdığımda geyik az önce "Pisi pisi pisi pisi"lerimle rahatını bozduğum yere tekrar gidiyordu.

Geyiğin etrafta casus gibi dolandığını düşününce şimdi kafamı kaldırıp onu verandada yanımdaki sandalyeye oturmuş kendi kalemiyle defterine bir şeyler karalarken görmek şaşırtmazdı beni.

Kanserden ölmekte olan arkadaşımın sesinin değişmesinin nedeni ilaçlar bence. Sanırım kendi ölümünü kabullenmeye de başlamış.

İlk başta bana kanser olduğunu söylediğinde çok korkmuştu. Çok hareketli ve atılgan kişiliğiyle daima çok güçlü, kararlı bir kadındı. Kanser onu korkudan ağlayan bir kız çocuğu haline getirmiş olsa da birkaç gece önce onunla konuşurken narin ve sakindi. Galiba ölüm fikrine alışmaya başlamış artık. Hastalığından bahsetmedi bana, sadece kendini daha iyi

hissettiğini söyledi. Çok sıradan bir şekilde, neredeyse soğukkanlılıkla söyledi bunu.

Evet, bence öleceği fikrine alışıyor.

Her neyse, telefon görüşmeleri cuma günüydü, bugün ise pazar, sadece iki gün geçmiş olsa da bana daha fazla süre geçmiş gibi geliyor.

Belki de haftalar...

ve dün Bozeman'a gittim. Biraz içerek ve belki bir kadınla tanışıp devamını getirerek tüm olanları unutmaya çalıştım.

Benim de biraz sevilmeye ihtiyacım olmuyor değil.

Ama çok içtim, sonra da barlar kapanınca yalnız başıma bir kilometre yol yürüyüp geceliği 9.95 dolara ucuz, gösterişsiz ve temiz bir motel odasına gittim, hepsi bu.

Bu uzun yürüyüş kınklarıma biraz ağır geldi, bu yüzden bugün bacağıma iyi davranmam gerekti, ben de dün gece fena halde yalnız bir şekilde kendimi yatağa attım.

Bu sabah sarı bir okul otobüsüyle Livingston'a döndüm. Aracı kullanan arkadaşım benim çiftliğin arkasındaki dağlarda kamp yapmış bir grup çocuğu alacak, yani evimin tam önünden geçecekti.

Bir okul otobüsündeki tek yolcu olmamıştım hiç.

Arkadaşım bir iyilik yapıp Livingston'daki bir markette durdu, ben de bir hafta tek başıma kalmama yetecek kadar erzak aldım. Bir süre meyve sebze reyonunda dolanıp salatalık bir sürü malzeme aldım, son zamanlarda salata yemez oldum.

Sonra da birkaç şişe hazır salata sosu aldım.

Kasiyer aldıklarımı kasadan geçirirken birden konuştuğumun farkında olmaksızın, "Bu hafta bol salata yerim herhalde," dedim.

"Affedersiniz?" dedi kasiyer, onunla konuştuğumu sanıp neden bahsettiğimi elbette anlamayınca. Damdan düşercesine söylenen, "Bu hafta bol salata yerim herhalde," cümlesi nasıl anlaşılsın ki?

"Yok bir şey," dedim. "Sesli düşünüyordum."

Kasiyer lafı uzatmadı.

... bugünlük yazıma son verirken korkutucu fırtına yine gerçekleşmedi ve bu gece erkenden yatıp kendi yatağımda uyuyacağım. Bu sabah Bozeman'da 9.95 dolarlık bir motel odasında uyandığıma inanmakta çok zorluk çekiyorum şu anda.

Dün "aşkı yanlış yerlerde aramak" için buradan hiç ayrılmamışım gibi. Belki de bütün bunlar üç hafta önce oldu ve zaman mevhumunu yitirdim. Bu daha doğru geliyor.

27 Haziran 1982, Bitti.

28 Haziran, ömrümün bir başka günü burada, şimdi sabah 9:30'da başlıyor, ama ne tuhaftır ki sonunda boş çıkmaya yazgılı korkutucu bir fırtına ya da uzaklardan gelen şimşek gümbürtüsü yok.

Dağlardaki karı taşımaya devam ettikçe yok olup gitmeyecek derenin sesi var elbette. Kuşlar ötüyor. Güneş parlarken küçük bulutlar oradan oraya süzülüyor.

Belki günün ilerleyen saatlerinde fırtına olmayan fırtına çıkagelir.

Her yerde çiçekler açıyor, ama kavak tohumları görünürde yok. Bu sayfa üzerinde soyut bir kar tanesi gibi uçan tek bir tane bile yok.

Galiba dün gece yaptığım şey soyut karın zıddıydı. Akşam geç vakitte koca bir küp spagetti sosu yaptım. Hatta, akşam yemeği sayılmayacak kadar geç bir saatti.

Yapacak başka bir şey gelmemişti aklıma.

Birkaç gün önce bir arkadaşım beni arayıp sadece kırk dolara müthiş bir televizyon bulduğunu söyledi. 19 inçlik siyah-beyaz bir televizyondu. Televizyonum yoktu. Aslında vardı ama geçen sene bozulmuştu.

"Çok iyi durumda, öyle mi?" diye sordum. Ucuz, elden düşme siyah-beyaz televizyonlarla iyi tecrübelerim olmadı. Genellikle yüzde 99/100 bozuk olmalarına rağmen henüz nalları dikmemişlerdir. Daha altı ay, hatta bir yıl ömrü var sanan zavallı avanağın tekini beklerler, sonra da televizyon mortu çeker.

"Kusursuz durumda," dedi arkadaşım. "Bizzat denedim."

Arkadaşım elektronik aletlerden anlar biraz, bu yüzden evet dedim; televizyon ertesi gün evimdeydi. Görüntüyü ayarlamak biraz zaman aldı, çünkü antenim bağlı değildi.

Sonra görüntü geldi ve arkadaşım yoluna gitti.

Artık dağların ardındaki dünyaya şöyle bir bakabilirdim.

Akşam haberlerini izleyebilir, dünyanın cehennemin dibini boylayışını takip edebilir, kendimi dışlanmış hissetmezdim.

Dün öğleye kadar açmadım televizyonu, açınca bir haber programı izledim, dünyada tam olarak ne olup bittiğini –altı dakika süresince– öğreniyordum... ki görüntü saçmalamaya, can veren bir televizyonun o bilindik ölüm sancılarıyla sarsılmaya başladı.

Ödediğim nakdi, yani 40 doları, toplam televizyon izleme sürem olan altı dakikaya bölünce dakika başı 6.66 dolarlık bir masraf çıktı. Televizyon can vermeden önce bir saat izlemiş olsaydım bana mal olacak parayla yepyeni bir televizyon alabilirdim.

Yani altı dakikalığına televizyon izleyicisi olmakla ucuz kurtuldum galiba.

Neyse işte, dün gece yapacak hiçbir işim yoktu, ben de soğan, mantar, yeşil biber falan doğrayarak sıfırdan koca bir tencere spagetti sosu yaptım. Hazırladığım soslara zeytin koy-

duğum için bir ay önce aldığım bir teneke zeytini gidip getirdim. Alırken çekirdeklerinin çıkarıldığını düşünmüştüm, bu yüzden konservelerimi sakladığım tarafa giderken zeytinleri sos için dilimlemeyi planlıyordum.

Zeytinleri kolayca buldum ve bir sürprizle karşılaştım!

Bir ayda çekirdeksiz zeytinler gitmiş, yerlerine çekirdekli zeytinler gelmişti. Epey büyük başarıydı bu, adeta mucizeydi.

Spagetti sosum on bire çeyrek kala hazırdı.

Şayet restoran işletmiyorsanız spagetti pişirmek için çok geç bir saattir bu. Ama bu yemeği yaparken saatlerin nasıl geçtiğini anlamadım ve bana dakika başı 6.66 dolara mal olmadı. Tabii sosu bu kadar geç vakitte hazırlamanın ardında basit bir plan yatıyordu. Tek porsiyonluk plastik poşetlerde dondurucuya atacağım sosu önümüzdeki haftalarda çıkarıp çıkarıp kullanacaktım.

Spagetti pişirmenin son aşamalarında ön odaya gidip William Faulkner üzerine yazılmış bir biyografi okudum. İki ciltlik bir biyografi bu, ara ara okurum, daha çok canım sıkkınken.

Galiba spagetti sosunu hazırlarken canım sıkkındı, çünkü William Faulkner'ın hayatını okuyordum. William Faulkner'ın eserlerini çok beğenirim ama hayatı hüzünlüydü, yaptığım spagetti ise parçalanmış zeytin parçalarıyla mutfakta kaynamaktaydı.

Oxford, Mississippi.

28 Haziran 1982, Devam edecek...

Geri geldim: Saat 12'yi 10 geçiyor, vakit hâlâ sabah ve güneşin sıcaklığıyla havada soyut kar taneleri esiyor, her bir kavak poleni ağaç olmak istiyor. Yazıya ara verdiğim sürede gece yaptığım spagettiden biraz yedim, evimin önündeki mavi posta kutusuna saat 10:30'da gelen günlük postayı okudum.

Okuduklarım genel olarak iç açıcıydı.

Sonra derenin karşı kıyısında oturan bir komşumun evine gidip bir kadeh votka aldım. Komşum seyahate çıkmıştı ama evlerine bakan kişi nezaket gösterip bana bir kadeh votka ikram etti.

Votkayı içip bu sene 20 Ocak'tan beri belli aralıklarla buluştuğumuz bu yere döndüm. Çok uzun bir süreymiş gibi gelse de son iki senedir zaman, deneyim ve duygular uzayarak öyle bir noktaya geldi ki sanki on iki yıl geçmiş gibi. Japonya'da aynı anda çalışan tüm bilgisayarların sayamayacağı kadar deneyim ve duygu.

Rüzgâr çıktı, yaşama karışmak için paraşütçü tohumlarını gönderen kavakların üst dallarında gürlüyor. Bütün ağaçların bütün dalları bükülüyor, her bir çimen yaprağı, her bir çiçek rüzgâr önünde eğiliyor.

Şimdi fark ettim, Montana'da ne kadar çok hava durumu, ne kadar çok gerçek değişiklik ya da gerçekleşmesinden korkulan ama gerçekleşmeyen değişiklik tasvir etmişim. Aynı zamanda kendimi de mi anlatıyorum yoksa? Kitabın başında, hayattaki yolculuğumun kısa bir takvim-haritasını sunduğuma dair bir şeyler demiştim sanırım.

Hem, hayatımda olan biteni öğrenen son kişi ben olurum hep, ama içimden bir his bunun belki de herkes için geçerli olduğunu, kendini anlamanın sadece bir yanılgı olduğunu söylüyor. Cibran'ın *Ermiş*'i gibi mi konuşmaya başladım acaba?

Bugün aldığım mektuplardan biri kızımdan geldi. Babalar Günü kartı göndermiş. 21 yaşında ve Doğu Yakası'nda yaşıyor.

Geçen sene evlendi. Ben evliliklerini onaylamayınca aramız bozuldu. Üzüldü, biliyorum ama ben de üzüldüm, çünkü onu çok seviyorum. Bu sorunu çözmek için yeterince zaman geçmesini bekleyeceğiz artık. O evlenene kadar aramızdan su sızmazdı. Şimdiyse aramızdaki iletişim asgari seviyede ve gergin.

Biraz suyuna gitmeliyim belki de.

Bilmiyorum.

O evliliğe hâlâ onay vermiyorum.

Babalar Günümü kutlamak için bir hafta önce pazar günü telefon etti. Kasımdan beri haberleşmemiştik. Ne Noel'de ne benim doğum günümde ne de onunkinde konuştuk. Bu günlerde telefonun hayatımda önemli bir rolü var sanki. Hoş bir konuşma olmadı. Açıkça konuşsak yıllarımızı alacak meselelerin etrafından dolandık.

Bu bahar verdiğim dersleri uzun uzun anlattım. Muhtemelen sıkılsa da yaklaşık on beş dakika sabırla dinledi. Sonra da neler yaptığını anlattı, belli konuların bahsini etmeyip etrafından dolanarak.

Sıkılmıştım, oysa kendi hikâyesini anlatması sadece beş dakika sürmüştü.

Babalar Günü görüşmesinin ve kasımdan –yani sekiz aydan– bu yana ilk konuşmamızın süresi nihayet dolunca birimizin telefonu kapatma aşamasına geçmesi gerekiyordu.

Bahsetmediğimiz şeylerden biri de bir daha ne zaman görüşeceğimizdi. Yakın veya daha uzak gelecekte ne New York'ta ne de Montana'da onu kocasıyla birlikte görmek istemediğimin farkındaydı. Beni ziyaret etmesini de kocasını dahil etmemenin yaratacağı rahatsızlık nedeniyle isteyemezdim.

Konuşmanın kapanışını, "Eh, senin paranla konuşarak yeterince vakit harcadık sanırım," diyerek başlattım.

"Doğru diyorsun galiba," dedi.

Sekiz ay sonraki ilk sohbetimizin son dakikası dolmak üzereydi şimdi. Saniyeler ispirto gibi hemen uçup giderken bir sessizlik oldu.

Bu arada, "Birbirimizi bir daha ne zaman göreceğiz?" sorusu, ıssız Montana'daki bir telefon ile ABD enerjisinin başkenti New York arasındaki elektronlarda asılı kalmıştı.

Sonunda, "Bir ara öğle yemeğine çıkmalıyız," dedi.

Buna yanıt olarak aralık ayında ya da gelecek sene bir ara, belki baharda New York'a gideceğimi söyledim. Fransa'dan bir davet almıştım, ya giderken yahut dönüşte New York'ta kalırdım herhalde. Programlarımız uyarsa buluşabilirdik belki.

Bundan kısa süre sonra görüşme bitti.

Çok rahatsız oldum ve keşke beni aramasaydı diye düşündüm.

Telefona uzun uzun baktım, doğadan alabildiğine uzak bu tuhaf cihaz bana ihanet etmişti yine. Doğada telefona benzeyen hiçbir şey görmedim. Bulutlar, çiçekler, taşlar; hiçbiri telefona benzemiyor.

Kızımla aramda neler olacak bilmiyorum. Olasılıkları bir arkeolog gibi inceledim. Bu kalıntılar kafamı bulandırıyor, peşimi bırakmıyor. Onları nasıl kataloglayacaktım, hangi müzeye konulacaklardı ve kazı yeni mi başlamıştı yoksa çoktan bitmiş miydi –en ufak fikrim yoktu.

28 Haziran 1982, Devam edecek...

Bana kalırsa aile içi çatışmalar kadar yıkıcı, çıldırtıcı ve nihayetinde aptalca bir şey yok; ama vatan topraklarına dönmek üzere ateşkes ilan etmeye gelince herhangi bir taraf-sızlık geliştirmek çok zor.

Çok aile kavgasına şahit oldum, tıpkı bağlam dışına yayılan orman yangınları gibi geriye küllerden başka bir şey kalmıyordu.

Ya sonra?

Ara vermenin zamanı geldi galiba. Bir kadeh şarap doldurup biraz dolanayım diyorum. Ahırın yanında, terk edilmiş eski bir hurda araba var. Bazen kaputun üzerine oturup kanepede kuruluyormuş gibi sırtımı ön cama dayar, birkaç kilometre doğuda kalan karlı dağlara bakarım.

Bunu yaparım belki, birkaç gün içinde evimin yanındaki derede gürül gürül akacak dağlardaki karın sessizliğini izlerim.

Evet ya, iyi fikir.

O kadar da iyi bir fikir değilmiş, çünkü sıcaklık yaklaşık 30 derece ve güneş vuruyor, yaz gününde arabayı ızgarada pişirir gibi.

Üzerinde oturulmayacak kadar sıcaktı ama yine de kanepeye oturur gibi oturdum birkaç dakika, sonra da üzerimde ne şapka ne de uzun kollu gömlek olduğunu fark ettim; çok açık tenli olmam ve deniz seviyesinden yaklaşık 1500 metre yüksekte bulunmam nedeniyle arabayla birlikte ben de pişecektim, bu yüzden geri geldim.

Çok sayıda olmasa da zekânın fayda sağladığı birkaç şey var. Arabaya gitmeden önce dediğim gibi bir kadeh şarap aldım – Montana'da bir doğa arası vermek için. Kolumda, bu kalemi tutan değil de ötekinde, belli belirsiz bir şeyin yürü-

düğünü hissettim ve mini minnacık turuncu bir örümceğin kolumdaki kıllar üzerinde dolaştığını gördüm.

Çok kıllıyım ama sarışınım. Kadınlar birkaç kez vücudumdaki kılları cinsel açıdan çok çekici bulduklarını söylemiştir. Tabii ki nedenini hiç anlayamadım.

Örümcek şimdi bilhassa uzun sarı bir kılın üzerinde dinleniyor. Onu orada keşfettiğimden beri kolumu kıpırdatmadım çünkü sayfayı çevirmem gerekmedi. Ben bu sayfada durdukça o da benim üzerimde duruyor, ama birazdan sayfayı çevirmek zorunda kalacağım çünkü yerim kalmadı. Örümcek ne bok yediğinin farkında mı acaba? Sanki şöyle bir soluklanıyor. Ağ örüp koluma yerleşmeyi planlıyordur belki.

Tamamdır, sayfayı çevirdim ve bunun için kolumu oynattım ama onu hiç etkilemedi. Bir ağaç dalı olduğumu sanıyordur belki, yaptığım hareket rüzgârın hareketinden başka bir şey değildir.

Kılın ucuna kıvrılmış, hiç hareket etmiyor şimdi. Uykuya daldı galiba.

Yok, şimdi uyandı ve sağa sola koşuşturmaya başladı, ki burası benim kolum oluyor. Herhalde çoktan tahmin etmişsinizdir, örümceklerden tiksinmem.

Gerçekten çok küçük. Bir noktanın hemen hemen dört katı büyüklüğünde. Kahretsin, ağ örüyor şimdi! Bence bu kadarı yeter. Örümceklerden korkmamak başka şey, ağ örüp üzerinizde yaşamayı planlaması başka.

Kurtulacağım bu ufaklıktan. Verandadan ineceğim ve yaşayacak yeni bir yer bulsun diye koluma üfleyip onu postalayacağım. Otuz günlük tahliye ihbarı gerektirmeyen durumlardan biri bu.

Ona bol şans dileyip koluma üfleyerek arka bahçenin çimlerine gönderiyorum onu, nihayetinde yaşamak için kolumdan daha iyi bir yer orası. Evde –belki ağındaki iki nokta büyüklüğünde bir-iki böcekle– birlikte duşa girsek onun için geri dönüşü olmayan bir deneyim yaşardı.

Örümceğin üzerimde yuva kurmasını fark etmeden önce nerede kalmıştım? Ah, tamam, kendime bir kadeh şarap koyduktan sonra doğruca arabaya gitmemiştim. Doğu Yakası'nda çıktıkları bir aylık seyahatten dönüp dönmediklerini öğrenmek için komşuların evine uğradım. Evlerine bakan kişiyi arayıp dün sabah Chicago'dan arabayla yola çıktıklarını ve bugün eve varacaklarını söylemişler.

İşte, şarabı aldıktan sonra onların eve gittim, kimsecikler yoktu. Henüz Chicago'dan dönmemişlerdi, bana votka ikram eden kişi de yoktu, ben de eve geri dönerken dere üzerindeki köprüde durup su gücüyle gürüldeyen karların akışını seyrettim.

İlkinde bu ufak yolculuktan bahsetmiş miydim hatırlamıyorum. Çok da önemli değil aslında. Sonra ızgaraya dönüşmüş arabaya gittim, kaputun üzerine oturup dağları seyrettim. Üzerindeki karların ağaçları, taşları ve mavi göğü çevrelediği birkaç dağa dikkat kesildim.

Çok yakında dereden akıp gidecek karlara bakıyordum. Onu bekleyen kaderden haberi var mıydı acaba? Meksika Körfezi'ne inecek, çok geçmeden Pine Creek'e dönüşüp ardından Yellowstone Nehri'nin bir parçası olarak Missouri'ye katılacak, sonra da Mississippi'ye karışarak Natchez'den geçecek ve sonunda, artık iyice alıştığı Kreol mutfağının kokusu, sulu burun deliklerine doğru süzülecekti.

Arabanın kaputu üzerinde oturmuş, Absaroka Dağları'ndaki kara bakarken, bamyalı yahniyle tanışacağından haberi bile olmadığını biliyordum.

Üzerinde oturduğum arabanın ilginç sayılabilecek kısa bir hikâyesi vardı. Birkaç ergen oğlan 1978'de bununla Teksas'tan yola koyulmuşlar ama Denver'da bir sorun çıkmış. Arabanın yaptığı arıza Amerika'nın o nefis halk ağzıyla ifade edilebilir sadece: "Motor patladı."

Çocuklar Denver'dan başka bir araba almış, bunu da ahırın hemen yanındaki bu yere çekmişler, o günden beri de bu-

rada. Biraz tamir etmeye çalışsalar da ev hasreti ağır basınca Teksas'a dönmüşler; bana da otomobilden bozma kusursuz bir kanepe bırakmışlar.

28 Haziran 1982, Devam edecek...

Bugün yazdıklarım neredeyse kıtalar halinde yazılmış. Son yarım saattir burada yoktum. Yolculuğun sonuna epeyce yaklaştığımızı görüyorum, bu yüzden düşüncelerimi biraz toparlamak için bir ara vermem gerekti. Terk edilmiş arabalar ve örümcekler hakkında gevezelik yapıyor, eriyen karlara belki de anormal sayılabilecek bir hayranlık besliyorum ama bunları yaparken defterin son birkaç sayfasını harcamaya devam ediyorum.

Yarım saatliğine uzaklaştığım sırada geçtiğimiz bahar yazarlık dersi verdiğim eski bir öğrencimle konuştum. Çok yetenekli bir kız ve ne yapması gerektiğini öğrenmek istiyor, çünkü yazmaktan çok keyif alıyor. Öğrenmeye de hevesli.

Yolunda gitmeyen bir öyküsüne dair konuştuk telefonda, sorunun ne olduğundan bahsettik. Yazarken kendi tecrübelerinin çok uzağında durduğunu ve yazarlığının bu aşamasında –ki hepi topu bir yıldır yazıyor– bildiği şeylere daha yakın durmasını söyledim, ta ki kendi hayatının dışına uzanan daha uzun bir köprü kuracak teknik araçlara sahip olana dek.

Başka bir deyişle ona bildiği şeyler hakkında yazmasını söyledim.

Bilmediklerini yazması için bolca vakti olacaktır.

Artık bu kitaba son veriyorum. Aslında bildiğim her şey üzerine yazıldığı o kadar belli ki, acı veriyor. Bana inanırsanız, ki yazarlar yalancılıklarıyla ün salmıştır, bu kitabi sadece bir kere baştan okudum, o da yazmayı nerede bırakıp utanç ve acı verici uzun aralar verdiğimi görmek içindi.

Bu noktada neler olup bittiğini artık benden daha iyi biliyorsunuz. Kitabı okudunuz. Ben okumadım. Elbette içindekileri hatırlıyorum, ama şu anki durum büyük ölçüde benim aleyhime. Bu kitaba son noktayı koymaya yaklaşırken resmen avcunuzun içindeyim.

Geçen hafta yazdıklarımı hatırlıyorum tabii, ama hiç yazmadığım o uzun sürgün dönemi öncesinde yer alan kısımlardan emin değilim. Kitaba son verirken en büyük derdim o dönem ile şu an arasında olanlar.

Çünkü niyetim, hayatımda olup bitenleri bir takvim-harita gibi izleyecek bir kitap yazmaktı. En başa ve sonrasında olanlara tekrar dönemem. Keşke dönebilseydim. Her şey çok daha kolay olurdu. Çok sayıda açık uç, yarım kalmış olasılık, başlangıç teşkil eden son var.

Keşke şu an geriye dönüp bunları bir araya toplasam, ama bunu yapmayacağım. Başladığım gibi bitireceğim: Tek amacım bir insanın yaşamından, belli bir süre içinde başına gelebileceklerden ve eğer varsa bunların anlamından bahsetmekti.

Bu kitabın kısmi yanıtlara bağlı yarım sorulmuş sorulardan oluşan, tamamlanmamış bir labirent olduğunu hissediyorum.

Kendini asan o talihsiz kadına ne oldu peki? Onu nerede bıraktım? Sonsuzluğa asılı, unutulmuş bir çeşit süs mü oldu şimdi? Çocukluğu nasıldı? Hangi nedenle kendini astığından bahsetmiş miydim? Nedenini biliyor muyum ki? Başa dönecek olursam, bir Honolulu kavşağında yatan tek bir kadın ayakkabısıyla başlamıştım.

Ne olmuş yani?..

Kızımla bir daha görüşecek miyiz?

Hamur işleriyle ilgili bir şeyler yazmıştım galiba.

Komik olsun diye mi?

Bu kitapta bahsettiğim sevgililere ne oldu peki?

Neredeler şimdi?

Neden burada tek başımayım?

Arkadaşım kanserden ölmeye devam ediyor, ben bunları yazarken bile içinde kırık cama benzeyen hücreler büyüyor ve ondan sadece geçmiş zamanda bahsedene dek hiç durmayacaklar.

Yazmaya heves eden öğrenci ne oldu? Evinde kal diyorum, bu kitabın benim evim olduğunu bilerek; sık uğramasam bile yine de 47. doğum günümden ve kırık bacağımdan beri burası benim evim. Sanki buraya tavuklarla ilgili bir şey yazmıştım, sonra da Alaska, Chicago ve Kanada'ya değinen, insanın zihnini ve tecrübelerini meydana getiren tüm o karmakarışık oyunlarla ilgili şeyler.

Buraya yazmadığım, en azından aynı ölçüde zaman ayırmam gereken şeyler aklımdan çıkmıyor, zihnime saplanıyor adeta; kalemimin her hareketiyle bu kıymetli alanı, belki sadece benim için kıymetli olsa da yine de kıymet taşıyan bu alanı tüketirken onların sorumluluğunu kim üstlenecek?

Kendini asan kadının üzerine daha derin bir anlayışla, merhametle eğilebilecekken ne diye asla meydana gelmemiş fırtınalar hakkında yazarak vakit harcadım ki?

Peki burada olmayan tüm o şeyleri ve burada olanlara bunca az eğilmemi ne yapacağız?

Sonuca varmayan küçük parçalar, çiğ espriler, ucuz hileler, ayrıntı vermeyen ayrıntılar sürüsüne bereket.

Doğum günümde Japon bir kitapçıdan iki buçuk dolara aldığım bir defterdeki bu 160 sayfayı neden bu kadar boşa harcadım? Yine aynısını yapıyorum işte. Umutsuz bir vakayım belki ve kaderimi kabullenmem gerekiyor. Bu kadar az yer kalmışken şu defterin kaç para tuttuğunu yazıyorum.

İnanamıyorum.

Cidden inanamıyorum.

Bakalım inanabilecek miyim diye bir ara vereceğim sanırım.

Kalkıp bu Montana manzarasında biraz dolaşacağım. Korkunç bir hüzün basıyor içimi. Bu kitabı ortadan kaldırmak için birazdan dönerim.

Döndüm.

Komşuma kadar gittim, evde değil, sonra tekrar dereyi, karları falan geçtim. Kar demişken, hep kardan bahsediyorduk elbette, dondurucudaki buz kalıbını buz kovasına boşaltıp buz kalıbını dereden gelen suyla doldurdum az önce. Suyumu oradan alırım ben, yani dağlardaki karlar artık benim dondurucumda, şekil şekil kalıplar içinde yeniden donmak üzere – viski kadehinde güzel gidiyor.

Bu kitabın son sayfasına (160) başlıyorum şimdi. Bir sayfada 28 satır var, ben bir satır aralık vererek yazdığım için istersem satır aralarına ekleme yapabiliyorum. 160 sayfada, sayfa başına 14 satır eder.

Evet, işte böyle.

Gülümsemekten alamıyorum kendimi. Kabul edin ki komik aslında. Bu sayfada yazmam için 10 satır var ve son satırı kullanmamaya karar verdim. Onu başka birinin hayatına ayıracağım. Umarım benden çok daha iyi kullanırlar.

Ama denemedim değil hani.

Japon JMPC Şirketi'ne bu defteri bastığı, San Francisco'daki Kinokuniya kitapçısına da ithal ettiği için teşekkür ederim. Ayrıca Japonya Pilot Pen şirketine, artık bir kapı gibi kapanan bu takvimde bana eşlik eden iki Pilot BP-S model kalemi ürettikleri için teşekkür ederim.

28 Haziran 1982

"İphigenia, baban Troya'dan döndü!"

Richard Brautigan'ın, intiharının ardından yayınlanan son kitabı *Talihsiz Bir Kadın*, ölümler, seyahatler, yeni ya da tanıdık insanlar, yangınlar ve fırtınalarla sarmalanan dünyasının nihai ürünüdür. Ölümü savuşturmanın, ondan kaçmanın ya da onunla yüzleşmenin yollarını arayan birinin anlatısı değil, yalnızlığın karşısına yola çıkmayı, yokluğun karşısına yaşama dair küçük detayları koyma hikâyesidir.

Amerika'yı baştan başa kat ederken ölüm fikrini daima bavulunda taşıyan bir yolcunun, loş otel odaları, kirli yataklar, arabalar ve yollar boyunca zihnine doluşan fikirlerle örülü tekinsiz bir *Beat* evreni.

ISBN 978-975-570-984-0
9 789755 709840

18 TL (KDV'den muaftır.)
selyayincilik selyayin selyayincilik
www.selyayincilik.com